A. D. 2016

Budai Kapucinus

A budapesti Alsó-Vízivárosi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia hír-lapja

Különszám

Beata Virgo Dabit Auxilium

300 éve szentelték fel az Árpádházi Szent Erzsébet Templomot

300 éve...

...1716. szeptember 20-án szentelték fel templomunkat, Árpádházi Szent Erzsébet tiszteletére. A templom már ezt megelőzően, a budai kapucinus rend alapításától fogva a kapucinus atyák és az alsóvízivárosi hívek otthona volt, és Istennek hála, az ma is! Az évforduló alkalmából átdolgozva közreadjuk azt az előadást, amelyet 2007 szeptemberében a Városmisszió alkalmából állítottunk össze és adtunk elő. Nem hivatalos történelmet írunk, hanem szeretnénk megosztani közös lelki otthonunkról, az adott korról, Budáról, az Alsóvízivárosról, a kapucinus rendről, a templomról és a plébánia közösségéről néhány ismeretet, történetet, felelevéníteni néhány eseményt.

„Látjátuk feleim szümtükhel, mik vogymuk: isá, por ës homou vogymuk. Mënyi milosztben terömtevé elevé miü isëmüköt Ádámot, ës adutta valá neki paraadicsumot házoá. Ës mënd paradicsumben valou gyimilcsëktül mondá neki élnië. Hëon tilutoá űt igy fá gyimilcsétűl." Így hangozhatott az **1200-as évek elején** keletkezett Halotti beszéd és búcsúztató. Ma ezt így fordítjuk „magyarra": „Látjátok feleim, szemetekkel, mik vagyunk? Íme, por és hamu vagyunk. Mennyi malaszttal ellátva teremtette (Isten) a mi atyánkat, Ádámot, és a Paradicsomot adta lakóhelyéül. És azt mondta neki, hogy a Paradicsomban való minden gyümölccsel éljen, csupán egy fa gyümölcsétől tiltotta el őt." A Halotti beszéd anyanyelvünk legrégebbi összefüggő, írásos nyelvemléke. A kódex, amelyben olvasható, csak kevesek előtt volt ismeretes, és az összefüggő magyar szöveg több mint 500 évig észrevétlenül rejtekezett, míg a Pozsonyba került kódexben, 1770-ben, Pray György jezsuita szerzetes föl nem fedezte a magyar nyelvű sorokat. Róla nevezték el Pray-kódexnek ezt a szertartáskönyvet, amelyet ma az Országos Széchényi Könyvtárban őriznek.

Körülbelül a Halotti Beszéd keletkezésének idejében, **1209-ben**, a pápa szóban jóváhagyta Assisi Ferenc és a hozzá csatlakozott tucatnyi férfi életszabályait. Nevüket így határozta meg: Fraters Minores, azaz kisebb testvérek. Ezt a dátumot, 1209-et, a ferences rend megalakulásának időpont-

jaként tarjuk számon. (Az árpád-házi királylány, Erzsébet, ekkor két éves volt.) A későbbi Szent Ferenc és első követői 1209-től járták Itáliát és prédikáltak. Kezdetben nem volt állandó lakóhelyük, kolostorokban kértek szállást, remeteségekben húzódtak meg. Mintegy tíz év telt el addig, míg megkezdődött a szervezet kialakítása. Az 1220-as évekre már több mint 5000 testvér csatlakozott hozzájuk, és Ferenc hozzáfogott egy igazi Regula megírásához. A végleges szabályzatot 1223-ban hagyja jóvá III. Honorius pápa. A regula így kezdődik: „A kisebb testvérek Szabályzata és életmódja ez: a mi Urunk, Jézus Krisztus, szent evangéliumát megtartani, élve engedelmességben, tulajdon nélkül és tisztaságban. Ferenc testvér engedelmességet és tiszteletet fogad Honorius pápának, törvényes utódainak s a Római Egyháznak; a többi testvér pedig Ferenc testvérnek és az ő utódainak köteles engedelmeskedni."

Szent Ferenc stigmatizációja (Sándor Béla alkotása, templomunk 2. világháborúban elpusztult freskója)

1210 körül keletkezett a Gesta Hungarorum. Szerzője ismeretlen, azaz Anonymus. A „beszélő" név valószínűleg a III. Béla király által megszervezett királyi kancellária munkatársát, a király jegyzőjét takarja. A geszta (eredetileg latinul: gesta) irodalmi jellegű középkori történetírói műfaj. A Gesta Hungarorum az első ismert magyar történeti írás, mely a magyarok tetteit, az őstörténet mondáit beszéli el szűkszavúan, egyszerű nyelvezet-

tel, Szent István koráig. A Gesta Hungarorumban olvashatjuk a következő a sorokat: „Mágóg királynak az ivadékaiból sarjadt az igen nevezetes és roppant hatalmú Attila király. Ő az Úr megtestesülésének négyszázötvenegyedik esztendejében a szittya földről kiszállva hatalmas sereggel Pannónia földjére jött, és a rómaiakat elkergetve az országot birtokába vette. Majd királyi székhelyet állított magának a Duna mellett a hévizek fölött: minden régi épületet, amit ott talált megújíttatott, és az egészet igen erős fallal vétette körül. Ezt magyar nyelven most **Budavárnak** mondják."

A mai Budapest területe már a honalapítás idején fejedelmi szálláshelyül szolgált. A város északi részén kialakult (Ó)budát, az 1241-ben, a budai várhegyen a tatárjárás után IV. Béla (1235–1270) által felépített új várost, azaz Budavárát (a későbbi Budát) 1250-ben az ország közepének - *medium regninek* - nevezik az oklevelek. Ez azonban nem jelentette azt, hogy az ország korábbi központjai, a koronázó város és leggyakoribb királyi temetkezőhely, Fehérvár, valamint az ország „egyházi metropolisa", Esztergom, elvesztette volna korábbi jelentőségét. A 14. sz. elején egy forrás Budát „az ország székhelyének és a városok legnagyobbikának" nevezi: ettől kezdve Buda az ország fővárosának számított, jóllehet a királyi udvartartás és a királyi hivatalok székhelye ekkoriban még Visegrád volt, azaz, miként másutt is Európában, a főváros és a királyi rezidencia nem volt azonos. A 15. század elejétől azután a királyi udvartartás is Budára költözött, azaz ettől kezdve a város már nemcsak az ország fővárosa, hanem királyi rezidencia is volt. Tovább növelte Buda jelentőségét, hogy az egyre rendszeresebbé váló országgyűléseket is jobbára Budán, vagy a várossal átellenben, a Duna bal partján fekvő Pesten, illetve a Pest melletti Rákos mezején tartották. A királyi tanácstagok, főpapok és főurak házakat vásároltak Budán, és az országgyűlésekre érkező nemesek is a városban szálltak meg. Itt futottak össze az országot behálózó kereskedelmi utak is, s itt tartották a legfontosabb országos vásárokat. Budának ez a központi szerepe 1541-ig, a város török kézre kerüléséig tartott.

1211-ben, Luitpold kanonok krónikája alapján valószínűsíthető, hogy Thüringiai Lajos a mai Belvárosi Nagyboldogasszony templom helyén álló templomban jegyezte el II. Endre lányát, Erzsébetet.

1222-ben II. Endre király uralkodása idején (1205-1235), jelent meg az Aranybulla. Az aranybulla a magyar alkotmányosság jogi alapja volt évszázadokon át. Az okmány a nemzet és a király szerződése, amely az

ország megtartását, politikai egységét rögzítette. Mivel a nemzet több száz évig csak a nemességet jelentette, az Aranybulla a polgárosodás gátja lett a későbbiekben, ugyanakkor, a Habsburgok ellenében, a magyar függetlenség alkotmányos dokumentumának tekintették.

Ugyanebben az időben már megjelentek a ferencesek Magyarországon. **1228 táján** építették föl első kolostorukat Esztergomban, és 1232-ben már önálló magyar ferences rendtartományt alkottak. A század végére 25 kolostorral rendelkeztek. Nem egy városban még ma is működnek ferencesek. (Esztergom, Győr, Buda, Pest, Pozsony, Sopron, Székesfehérvár, Nagyszombat, Nyitra, Eger, Sárospatak, Pécs, Zágráb stb.)

1235-ben a pápa szentté avatta Árpádházi Erzsébetet, aki mind a mai napig az egyik legismertebb magyar szent, és nagy tiszteletnek örvend szerte a világon.

1524-1527 között Gutenberg „találmánya", a könyvnyomtatás felfedezése után közel száz évvel, íródott a legterjedelmesebb kéziratos, magyar nyelvű legendagyűjtemény. Ez a könyv az ún. Érdy-kódex. Első ismertetőjéről kapta a nevét, aki 1834-ben fedezte fel a kódexet. A könyv egy kéz munkája, leírója egy ismeretlen karthauzi szerzetes, ahogy emlegetni szoktuk: a Karthauzi Névtelen. A kódex prédikációkat tartalmaz, és az egyházi év 90 főbb szentjének legendáit is magában foglalja, így a magyar szentekét is. A Szent Erzsébethez fűződő rózsacsodát így írja le a Karthauzi:

Liezen-Mayer Sándor Szent Erzsébetet ábrázoló képének másolata, amely a 2. világháború után ideiglenesen a kapucinus templom oltárképe volt

„Történék egy napon, mikoron nagy hideg volna, hogy úgy mint senki ne látná, vinne apró maradékokat az vár kapuja elében az szegényeknek. És íme, elöl találá az ő atyja, csodálkozván rajta ennenmaga, mit járna és hová sietne. Megszólajtá őtet: 'Fiam, Erzséböt, hova mégy, mit vissz?' Az nemes királ leánya, miért felette szemérmes vala, nagyon megszégyenlé magát és megijede, és nem tuda félelmében egyebet mit felelni: 'Ím, rózsát viszök.' Az ő atyja kedég mint eszös ember meggondolá, hogy nem volna rózsavirágnak ideje, hozjá hívá, és meglátá kebelét, hát mind szép rózsavirág az aszjú apró portéka. Ó, nagy ártatlanság, ó, szeplőtelenségnek halhatatlan malasztja, íme, az áldott mennyei királ nem hagyá az ő szerelmes szolgálóleánya beszédét hamisságban, hogy szemérmöt ne vallana, de inkább szentséges voltát isteni irgalmasság követné. Azt látván az ő atyja elcsodálkozék rajta. Ez leánzó, ha élhetend, valami naggyá lészen! Annak okáért nem akará mívelködetiben megbántani, látván, hogy mind lelki ájojtatusságában, mind jó mívelködetiben Krisztus Jézusnak ájojtatus szolgálóleánya volna."

1525-ben Matteo Bascio egyszerű ferences szerzetes elhatározta, hogy a legkisebb részletekben is követni kívánja Szent Ferenc példáját. Matteo testvér elzarándokolt Rómába, ahol kérésére VII. Kelemen pápa az új rend jogi alapjait bullában fektette le 1528-ban. Engedélyezte, hogy Matteo és követői szó szerint megtarthassák a ferences regulát, és bűnbánatot hirdetve prédikálhassanak. Visszatértek a szakállviselethez, hegyes csuklyával ellátott durva tunikát öltöttek. Ennek a csuklyának a nevéből ered a kapucinus elnevezés, ezt a nevet azonban csak 1534-ben kapták meg. Egy évszázad elteltével Európában a kapucinus rend 42 tartományában, 1260 kolostorban közel 17 ezer kapucinus szerzetes élt.

1526. augusztus 29-én Mohácsnál csatát vesztett a hatalmas török túlerővel szemben a magyar sereg. Mohács után a törökök két ízben is fölégették Budát, és az elővárosokat, 1530-ban pedig az osztrákok vették ostrom alá a várost. A lakosság nagy része elmenekült, így amikor a törökök elfoglalták Budát, üres, lepusztult kolostorokat és templomokat találtak.

1541-ben a törökök végleg elfoglalták Budát. Ezt követően számos mohamedán templomot építettek, de a keresztény templomokat is sorra

átalakították mecsetté, dzsámivá. Erre a sorsra jutott az ágostonos remeterendi templom és kolostor is, melyre az 1972. évi feltáró munkát irányító Gerő Győző régész szerint Tojgun pasa dzsámija épült. Az újabb kutatások azonban ezt cáfolják, hiszen 1997-ben feltárták a Szalag utca 19. számú telken, az ágostonos kolostor maradványait. Végh Antal régész megállapította, hogy a kolostor nem közvetlenül a Duna partján volt, az épülete a hegyoldalban emelkedett, így nem lehetett Tojgun pasa dzsámijának alapja.

1553-1556 között építtette Tojgun pasa, aki a budai pasa tisztségét töltötte be három ízben is, a templomunk helyén állt dzsámit. A dzsámik rendszerint alapítójuk nevét viselték, s egy ugyanolyan nevű „mahallénak", azaz városrésznek voltak a központjai. Tojgun pasa dzsámija négyzet alaprajzú, úgynevezett dobon nyugvó (a környező terepszintnél némileg magasabb helyen álló), félgömb kupolával fedett épület volt, a mai Corvin tér felől nyílott a bejárata. Ezen az oldalon csatlakozott a dzsámi homlokzatához az előcsarnok, amely három boltszakaszos kis kupolákkal fedett csarnok volt. A dzsámi jobb sarkán, vele egy szakaszon szervesen egybeépült minaret állott.

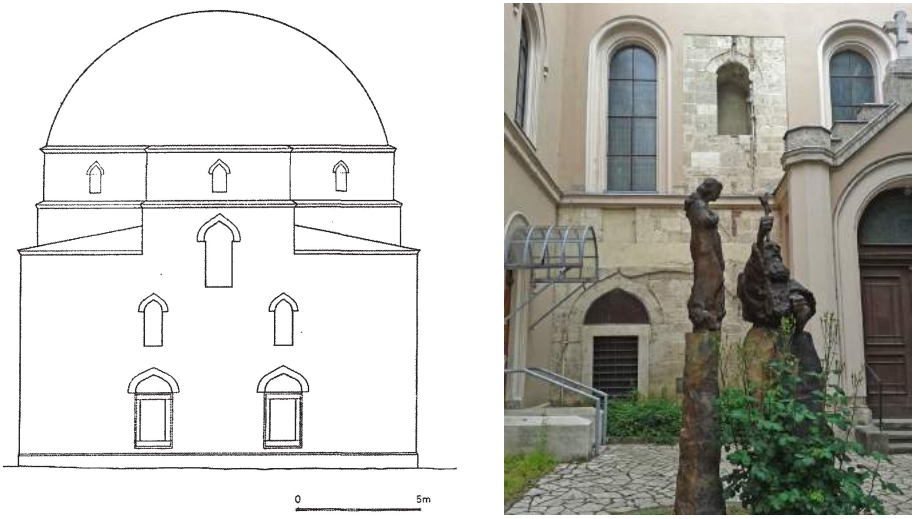

Tojgun pasa dzsámijának rekonstruált rajza. A bal alsó és a harmadik szinten lévő ablak maradt meg épségben.

Tojgun pasa dzsámija volt az egyetlen, amely Buda visszafoglalása során, elkerülte a teljes megsemmisülést, s melynek alapjaira a mai kapucinus templom és kolostor épült. Az 1970-es években végzett falkutatások során derült ki, hogy a dzsámi két homlokzati fala átépített formában ugyan, de fennmaradt. Délkeleti falát, ami ma is látható, 1972-ben bontotta ki Gerő Győző régész. A falrészleten két szamárhátíves ablak látható, a fal másik oldalán, az épületen belül, faragott mihráb (Mekka irányába néző imafülke) került elő. Ez a falmaradvány a török korból megmaradt egyetlen mohamedán egyházi emlék Budapesten.

A kapucinus rend megalakulását követően hazánkban már a 16. század végén megjelentek a kapucinus szerzetesek, mint a háborúban a török ellen harcoló pápai hadak lelkészei. Találkozunk velük 1595-ben Esztergom ostrománál, 1597-ben a váci ütközetben, 1601-ben Kanizsa ostrománál, és Brindisi Szent Lőrinc vezetésével a csókakői csatában.

Brindisi Szent Lőrinc (1559-1619) olasz kapucinus szerzetes, pap, egyháztanító, teológus, a tridenti zsinat utáni katolikus megújulás jelentős alakja. Gyalog járta be Európát, prédikált és minden erejével küzdött a török hatalom ellen. A csókakői csatában döntő szerepet játszott. Az elfogott török tisztek később azt vallották, hogy Lőrincet 5-6 méter magasnak látták, amint kereszttel a kezében bátorította a katonákat. Az ütközetsorozat 1601. október 9-15. között zajlott le. A 13 ezer fős császári sereggel szemben a török háromszoros túlerőt képviselt, de a hideg, őszi klímát nehezen tűrte. Ennek a számlájára is írható a túlerő széthullása. Istvánffy Miklós kortárs történetíró így ír Szent Lőrincről: „A fölfeszített Krisztus keresztjével a kezében emelt hangon harcra buzdította a keresztény csapatokat, s mit sem törődött a körülötte röpködő golyókkal."

Csaknem ezzel egy időben esik szó első ízben a kapucinusok magyarországi letelepítéséről, ez azonban csak a 17. század második felében sikerült, 1674-ben Bazinban. Két év múlva Pozsonyban találjuk őket, majd a felszabadító hadak nyomában először Budán 1687-ben, majd Mórott 1695-ben, s ezzel csaknem egy időben Bodajkon 1697-ben, ugyanakkor Magyaróvárott, majd Pécsett 1699-ben. Eszéken 1701-ben alapítottak rendházat. Tokajban 1712-ben találkozunk velük, majd Belgrádba (1718), Újpalánkon (1724), Nagyváradon (1727), Hatvanban (1729), Tatán (1744), Holicsban (1756), Máriabesnyőn (1763) települt meg a rend.

1686. szeptember 2-án reggel 6 órakor megindult az ostrom harmadik általános rohama Buda vára ellen; délután 5 órakor már nyilvánvaló volt a szövetségesek döntő fölénye; este 7 órára pedig az ország egykori fővárosa felszabadult a 145 éves török megszállás alól.

2006. szeptember 2-án avatták fel templomunk előtt Boldog Aviánói Márk szobrát, Győrfi Sándor alkotását

Aviánói Márk (1631-1699), olasz kapucinus szerzetes, tábori lelkész, nagy érdemeket szerzett a törökellenes felszabadító hadjárat megszervezésében. Az ő tevékenysége tette népszerűvé és híressé Magyarországon a kapucinus rendet. Sokan úgy gondolták, hogy a török uralom után hazánk megszilárdításában, a szegény nép felemelésében a kapucinusok Szent Ferenc szellemével hatalmas tényezőkké lehetnek Magyarország újjáépítésében. Így gondolkozhatott Széchényi György (1605/1606–1695) esztergomi érsek, hercegprímás is, aki a pápától és a kapucinus rend egyetemes főnökétől kapucinusokat kért, és adományt tett a kapucinus rend javára, megalapítva a budai kapucinus kolostort.

Templomunk alapítólevele

Mi, Szécsényi György, Isten kegyelméből az esztergomi érseki egyházmegyének érseke, ugyanannak a városnak és a megyének örökös főispánja, Magyarország prímása, született követ, kancellár, császári és királyi belső titkos tanácsos stb. Jelen levelünkkel tudatjuk mindenkivel, akiket illet, hogy mi figyelembe véve és megfontolva Szent Ferenc kapucinus rendjének Isten iránti szeretetét, és mivel tetszett az isteni kegyelemnek, hogy ezt a csapásoktól sújtott magyar nemzetet kegyébe fogadja, és hosszú ideig tartó török fogságból kiszabadítsa azért, hogy az Isten dicsőíttessék és az Ő nagy irgalmának szerzetesek által végtelen hála adassék: A nevezett kapucinus atyáknak Magyarországon Buda vagy Pest városában zárdát

akarunk alapítani. E célra önként, komoly megfontolás után húsz ezer (20.000) pengőt adunk kapuvári vagyonunkból a tartományfőnöknek: magunknak semmi jogot nem tartva fenn, hanem minden jogot átadunk nekik a zárda építésére vonatkozóan, az ő szokásuk szerint. Azzal a feltétellel, hogy az utókor emlékezetére a mi címerünket a felírással együtt ott elhelyezzék. És a nevezett rend kötelezve legyen a mi lelkünk üdvéért Isten kegyelmét kérni. Közben pedig – midőn ezen javakkal rendelkezünk – azon leszünk, hogy a zárdát egyrészt javakkal, másrészt pedig más javakból felépítsük. Azt is kimondjuk: Hogyha idővel Buda vagy Pest, amitől Isten óvjon, ismét keresztények ellenségeinek kezébe esnék, más megfelelő helyre tétessék át, és hogy ezen alapítvány semmiképpen meg ne szűnjék. Kívánjuk, hogy erről a tartományfőnök biztosítson bennünket.

Mindezeknek hiteléül és örökös bizonyságára jelen alapítólevelünket saját kezünk aláírásával és pecsétünkkel ellátva átadjuk.

Kelt pozsonyi érseki palotánkban március tizenkilencedikén (19-én) az Úr ezerhatszáznyolcvanhetedik (1687.) évében

NOS GEORGIVS
SZECSENI MISERATIONE
DIVINA Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis Archiepiscopus, Locique Comitat

A kapucinusok ezt követően ténylegesen **1692-ben** vették birtokba a volt török dzsámit és alakították át keresztény templommá. **1693. február 10-től** a kapucinus atyák végezhették a plébánosi teendőket az egész Vízivárosban. Elöljárójuk, P. Vitális plébános ez év nagyböjt második vasárnapján mondta az első szentbeszédet a mecsetben.

P. Veremund: „Itt felsoroljuk azokat a községeket és plébániákat, melyek a török pusztítás és üldözés következtében elvesztették lelkészségeiket. A kapucinusok ezen falvak és vidékek lakóinak a lelkébe bizalmat öntöttek, az eltévelyedetteket az Egyház kebeléhez visszavezették, az új telepítvényesekben pedig, akik vagy a többszöri felszabadító hadjáratok folytán itt rekedtek, vagy pedig a töröktől elpusztított és elhagyott helyekre letelepedtek, ápolták a vallásos és hazafias érzést és így szorosabban az országhoz fűzték őket. Évkönyveinkben sok ilyen községnek a nevét olvashatjuk. Ilyenek: Üröm, Borosjenő, Csobánka, Pilisvörösvár, Solmár, Hidegkút, Kovács, Budakeszi, Perbál, Zsámbék, Bicske, Tokod, Dorog, Esztergom, Piliscsaba, Pilisszántó, Etyek, Bia, Kistorbágy, Nagytorbágy, Budafok, Kistétény, Nagytétény, Budaörs, Törökbálint, Bogdány, Visegrád, Nagymaros, Kisoroszi, Pestmegyer, Tótfalu, Szentendre, Békásmegyer, Csepel, Tököl, Szentmiklós, Újfalu, Szentmárton, Ráckeve, Szigetbecse, Tárnok, Ráckeresztúr, Ercsi, Adony, Érd, Dunapentele, Tapi, Vajta, Cece, Felső- és Alsóalapszentiván, Előszállás, Kokasd, Karácsonyszállás, Kisperkáta, Nagyperkáta, Kisszabolcs, Nagyszabolcs, Alsóbesnyő, Felsőbesnyő, Szentlászló, Martonvásár, Sóskút, Tárnok, Kerepes, Isaszeg, Mogyoród, Fót, Csömör, Rátod, Hartyán. Mácsa, Dunakeszi, Vác, Verőce, Szob, Haraszti, Taksony, Pereg, Némedi, Sári, Vecsés, Akasztó, Nádudvar, Miske, Baja, Kalocsa, Bezdán, Monostorszék, Zombor, Apatin városok és községek.

Ezeken az elhanyagolt területeken az önzetlen lelkipásztorkodás sok embert követelt, de küldött is az isteni Gondviselés elég munkást az Ő szőlőskertjébe. A budai rendháznak felszentelt papjai, kik mindjárt megalapításkor nyolcan vonultak be az ideiglenes zárdába, évről-évre szaporodtak, úgyhogy 30 felszentelt áldozár is volt itt nemegyszer. Vasár- és ünnepnapokon az itthon maradt két pap kivételével mindnyájan kinn a messzeterjedő vidéken végezték a szertartásokat, és hirdették az Isten igéjét."

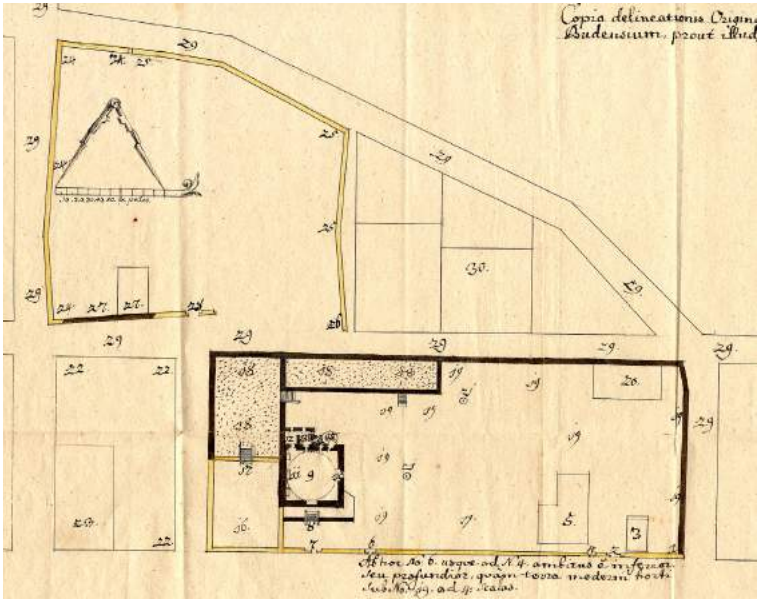

De térjünk vissza templomunkhoz! ***Tallós Ödön József:*** „A kapucinus krónikás által következetesen török mecsetnek (moschea turcica) mondott dzsámi 1686-ban Budavár ostromát viszonylag sértetlenül vészelte át. A Mekka irányában - délkelet felé - tájolt épület lábléptékű alaprajza a budai kapucinusok **1697. október 22-én keltezett telekrajzán** látható. Előcsarnoka és minaretje már hiányzik, viszont délnyugati falához a dzsámiból nyíló két nagyobb és egy kisebb helyiség csatlakozik, negyedikként pedig a minaret csonkja. (A dzsámi előcsarnokát, amelynek tetőzete már akkor hiányzott, amikor a kapucinusok 1692 végén Budára érkeztek, s az építmény köveit is hullatta, a Budai Kamara 1693 márciusában lebontatta. A dzsámi tornyát, a minaretet, 1692-ben a jezsuiták bontották le.) A mohamedán templomnak első keresztény papjai - a vízivárosi hívek első lelki gondozói - 1687-től jezsuita atyák voltak. Tőlük a dzsámit 1693 elején kapucinus atyák vették át, akik térségében a meglevő egy mellé még két oltárt állítottak, a csatlakozó helyiségekbe pedig sekrestyét, oratóriumot és harangot telepítettek. Keresztény templom létesítéséhez 1698 elején fogtak hozzá. A terveket Linzi P. Ottó, tartományfőnöki tanácsos, rendi főépítész készítette. Noha a terveket linzi P. Ottó már 1697-ben elkészítette, a mecset átépítése, általában az építkezés csak 1698. február végén kezdődhetett el; ekkor kapta meg ugyanis a rendház a telkét észak-déli irányban kettészelő út - a Piatea, a Fischer Gasse - területét a Budai Kamarai Felügyelőségtől.

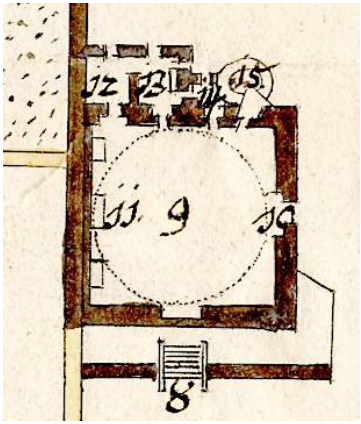

8. Lépcső, 9. Mecset, 10. Bejárat, 11. Három oltár, 12. Sekrestye, 13. Oratórium, 14. A harang helye, 15. Csigalépcső a toronyba

Akik az 1697. évet említik, arra hivatkoznak, hogy a templom utcáról nyíló bejárati ajtajának kőkeretébe az 1697-es évszám volt belevésve. Ez igaz, csakhogy a kapu „előre gyártott nyílászáró" volt. 1697-ben, amikor a kolostor kőkerítését megépítették, ebbe a kőfalba beleágyazták a még csak rajzlapon létező templom külső bejáratát is. Alapkőletétel nem volt - írja a krónikás - minthogy nem merőben új templom épült, hanem a török mecsetet alakították át keresztény katolikus templommá. A templomhajó - mely alatt szerzetesi kripta épült - a dzsámi térsége maradt; bejáratot annak homlokzattá magasított, keleti falába vágtak, nyugati falát pedig lebontva, a hajót keskenyebb szentéllyel s e mögött, vele egy teret alkotó imakórussal (oratóriummal) toldották meg; északi falához - a dzsámi volt bejáratát hasznosítva -, a hajóból nyíló kápolnát, az imakórus északi falához pedig sekrestyét építettek, s a kettőt átjáróval kötötték össze. A főoltárban, a Segítő Szűz Mária-mellékoltárban és a Páduai Szent Antal-mellékoltárban, valamint a kápolna Szent Anna-oltárában Szent Felicisszimusz, Venusztusz és Modeszta vértanuk ereklyéit helyezték el.

A templomot és a főoltárt 1716. szeptember 20-án Natali Lukács belgrádi püspök szentelte fel Magyarországi Szent Erzsébet tiszteletére.

A templomszentelés tényéről szóló okmány szövege a következő: „Méltóságos és Főtisztelendő Natali Lukács belgrádi püspök úr ezt a templomot és főoltárt szent Erzsébet magyar királyleány tiszteletére konsekrálta és a főoltárban, valamint a többi három kőoltárban nevezetesen: a Segítő Szűz Mária, Páduai szent Antal, továbbá a szent Anna kápolna oltárában, szent Felicissimus, Venustus és Modestia vértanúk ereklyéit helyzete el és minden keresztény hívőnek ma egy évi szentelési, évfordulóján, a pünkösd utáni 16. vasárnapon pedig 40 napi búcsút engedélyezett a szokásos feltételek mellett azoknak, akik ezt a templomot meglátogatják. Kelt 1716. szeptember 20-án."

Friedrich Bernhard Werner (1690-1776) rajza Budáról, kinagyítva templomunk épülete

A templom külseje igénytelen volt. Sima oldalfalait és oromzatos homlokzatát csak ablaknyílások tagolták, no meg a zárt, keskeny, hosszú előtér, néhány belső lépcsőfokkal és a kolostor kőkerítéséből nyíló barokk kapuzattal. Az épületet egyszerű sátortető fedte, csupán a szentély-imakórus tetőzetén ült egy kis huszártorony haranggal."

Tallós Ödön József: **„1738. novemberében** pestisjárvány tört ki Budán. A következő év májusában már akadt nap, nem is egy, amelyen százszámra szedte áldozatát a gyilkos kór. Őrök vigyázták a város kapuit, s az oda vezető utakat. A templomokat bezárták, tilos volt az igehirdetés, misét mondani, közös ájtatosságokat végezni csak az utakon, tereken itt-ott felállított oltároknál volt szabad. A kapucinusok a rendház homlokzati kertjében, kb. a mai Fő u. 30. szám előtt állítottak oltárt, s itt naponta miséztek. E helyütt és ennek emlékére Puttinger György vízivárosi nyeregkészítő 1755-ben Szent Sebestyén tiszteletére kápolnát építtetett, melynek bejárata az utcáról a kolostor kőkerítéséből nyílott. A kápolna fenntartására írásban kötelezte magát. Őt és feleségét is a kápolnában temették el. A Szent Sebestyén-kápolnát 1787 februárjában bontották le. Ekkor vette el II. József közcélra a konyhakerttel (Corvin tér) együtt a kápolnának helyet adó kolostorépület előtti kertet is a kapucinusoktól. Szent Sebestyén napját a vízivárosiak, a pestis idején tett fogadalmuknak megfelelően, több évtizeden át ünnepként ülték meg templomi nagymisével és szentbeszéddel. Erre ma már csak a Szent szobra emlékeztet a templomban."

A mecsetből átalakított kis kapucinus templomban, kezdetben három egyszerű oltár állt, melyek az idő múlásával felújításra szorultak. **1759. október 31-én** a kapucinus atyák levélben fordultak karancsberényi Berényi Erzsébet grófnőhöz, Óbuda urának, vásonkeöi Zichy Miklós grófnak az özvegyéhez támogatásért, mivel a család házi papja egy budai kapucinus atya volt. A nemes célú adakozó hírében álló özvegy grófné a régi oltárok felújítása helyett három új oltárt építtetett. Az adományozó nevében Bebó Károly szobrászművész válaszolt levélben, és ő tárgyalt Mayhordt Mihály asztalossal, Weber József szobrásszal és Schervitz Mátyás festővel, akik augusztusra elkészítették az új főoltárt 700 rajnai forintért. Az alkotás a bécsi kapucinus templom főoltára alapulvételével született meg. Schervitz a főoltár képének festéséért 120 forint díjazásban részesült.

1760 augusztusában szentelték fel a háromrészes, oszlopokkal tagolt, barokk főoltárt, melynek hullámos ívű oromzatát egy-egy adoráló (hódoló) angyal fogja közre. A főoltár előtt díszes tabernákulum, rajta kis feszülettel. A második világháborúban komoly sérüléseket szenvedett, 1953-ban állították helyre.

Bebó Károly (1712-1779) szobrász. 1740-től a Zichy család építési felügyelője és udvari szobrásza, 1748-tól udvarmestere Óbudán, ahol Jäger kőfaragó mesterrel együtt építette az óbudai (Fő téri) Zichy-kastélyt. Elsősorban Óbudán, Budán és a környék templomaiban dolgozott, mint díszítő szobrász. 1762–74 között több templomban készített oltárt, szószéket. Ma is láthatók alkotásai többek között: a budai kapucinus templomban, a budavári Nagyboldogasszony-templomban, a budai Szent Anna-templomban, az óbudai Szent Péter és Pál főplébániatemplomban, Mogyoródon, Székesfehérvárott, Zsámbékon, Dunabogdányban, Pilisszántón. Budaörsön, Majkon és Makkosmárián.

Weber József Lénárd (1702-1773) minden bizonnyal sziléziai származású, a schweidnitzi Weber-szobrászdinasztia sarja. Budán 1753-tól szerepel a neve a születési anyakönyvekben, hét gyermeke keresztelője alkalmából. Szobrászi tevékenységéről 1757-től szólnak adatok. Művei: a budai kapucinus templom oltára, a vízivárosi Szent Anna-templom kapujának Hit, Remény, Szeretet kőszobrai, a Flórián-kápolna homlokzati Szent Flórián szobra, orgona-, mellékoltár-, és főoltárfigurái.

A Schervitz Mátyás által festett **főoltárkép** egy osztrák barokk festő, a bécsi Daniel Gran (1694-1757) által festett Szent Erzsébet oltárképet követi. Érdekes azonban, hogy a bécsi Karlskirchében (Károly templom) található kép, ami minden bizonnyal a budai festő egyik ihlető példája, nem Árpádházi, hanem Portugáliai Szent Erzsébet élettörténetének egyik pillanatát ábrázolja! A budai kapucinus templomban a főoltárkép, amely az alamizsnát osztó Árpádházi Szent Erzsébetet ábrázolta, Schervitz legrangosabbnak tartott műve volt. Közel 200 év elteltével a templom főoltárképe a főváros ostromának esett áldozatául. Az elpusztult barokk oltárkép akkori sorsáról mit sem tudunk. Nem ismertek romlott állagának leírásai, eltávolításának mikéntje. Egészen egyszerűen nincs semmiféle adatunk vele kapcsolatban.

Schervitz Mátyás (kb. 1701-1771) budai barokk festő. Oltárképeket festett és díszítőfestői munkát végzett, gyakran dolgozott a Zichy család megbízásából. Budán és környékén több alkotásáról tudunk, de a legtöbb műve sajnos elpusztult. 1747-ben a tabáni Szent Katalin templom főoltárának aranyozási munkáin dolgozott, 1750-ben pedig kifestette az újlaki templom szentélyét, sajnos később mindkettő megsemmisült. 1753-ban készítette el az akkor álló krisztinavárosi kápolna mennyezetképét Mária hét főünnepe címmel. A budai kapucinus templom számára 1757-ben betlehemi jászolt festett. A kimondottan budai festőnek számító Schervitz anyakönyveztetett a Szent Anna plébánia halottak anyakönyvében. Vörösmárvány epitáfiuma (síremléktáblája) a budai Erzsébet-apácák templomának szószéke alatt őrzi emlékezetét.

1763. június 28-án nagy földrengés volt a Duna mentén, főleg Komáromban és Budán. Budán megsérült a Mátyás-templom, a ferencrendiek várbeli, és a kapucinusok alsóvízivárosi temploma, továbbá az újlaki templom is. ***P. Veremund:*** „Templomunkban reggel fél hat lévén, épp a papi zsolozsmát végezték az atyák. A földrengés egyre erősebb lett, azonban a szerzetesek nem hagyták abba imájukat. Sőt most kiáltottak csak forró esdeklással az ég felé: <Krisztus, élő Istennek Fia, könyörülj meg rajtunk!> Rajnér atya, aki ebben az időben szentmiséjét mutatta be, szintén helyén maradt. A hívek, a ministráns fiúval együtt ijedten rohantak ki a templomból, csak egy leányka, névleg Schán Mária nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem a veszély perceiben Szűz Máriához, a keresztények segítségéhez fordult, hogy csatlakozzék a szerzetesek imájához. A földrengés csakhamar meg is szűnt. A templom csak annyi kárt szenvedett, hogy homlokzatán repedések támadtak."

1766-ban szentelték fel a Bebó Károly által épített Páduai Szent Antal oltárt. Mellékképnek, a grófnő óhajának megfelelően, Szent Terézia képe került. A festmény Vogl Gergely alkotása volt.

Vogl Gergely (1717–1782) festő. Az 1740-es évek közepétől Óbudán a Zichyek szolgálatában állt. 1746-ban freskókat és ideiglenes főoltárt festett az óbudai Szent Péter és Pál főplébániatemplomba. Már gyakorlott mester volt, amikor 1752-ben beiratkozott a bécsi Akadémiára. Fő művei: a Szent Anna templom mennyezetképe, a sümegi püspöki nyaraló kápolnájának mennyezetképe, Perbálon a plébániatemplom oltárképe, a belényesi templom főoltárképe. Az 1760-as években a budai kapucinusok szentélyfreskóján és két mellékoltárképén dolgozott. Judit című olajfestménye a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.

1768-ban készült el az evangéliumi oldalon a Segítő Szűz Mária oltár, mely szintén Bebó Károly és Vogl Gergely alkotása volt, a másodkép akkoriban Szent Ferencet ábrázolta.

Érdemes megfigyelni a főoltár és a két mellékoltár harmóniáját. Az oszlopok, az angyalok, a díszítés mind mutatja összetartozásukat, méltóságos megjelenést biztosít, és a mellékoltárokon keresztül is összekapcsolja a szentélyt és a templomteret. A II. vatikáni Zsinatot követően, 1965.

november 7-én felállított szembemiséző oltár is úgy készült el, hogy összhangot alkosson e barokk oltárokkal. Egy pesti templom plébánosa, így fogalmazott: „A templom önmagában is evangelizál, ezért a templomot hagyni kell élni és lélegezni! Ez a templom árasztja az evangéliumot!" Ehhez az evangelizációhoz barokk oltáraink látványa nem kis mértékben hozzájárul!

A kapucinus templom és kolostor 1776-1777-ben, a barokk átalakítás előtt

1776-ban közadakozásból megkezdték a templom bővítését, és a kapucinus zárda felépítését. A templomhajót meghosszabbították, és barokk homlokzatot építettek hozzá. A meghosszabbított rész alá sírfülkés kriptát építettek elhunyt világiak számára. A rendházat is átalakították, és ekkor épült fel a könyvtár is. A templom homlokzatát Szent Ferenc és Szent Erzsébet képe mellett Széchényi György feliratos címerével díszítették, mely mögé kis falüregbe vörösréz tokban, pergamenlapot helyeztek. A lapon a következők álltak: „A Szent Ferenc-rendű kapucinus kisebb testvéreknek ez a temploma, mely első ízben Krisztus 1688-ik, végérvényesen pedig az 1697-ik esztendőben lett megalapozva, XII. Ince egyházkormányzása, Lipót császársága és apostoli magyar királysága alatt: 1716-ban szent Erzsébet özvegy, András magyar király leányának tiszteletére Istennek szenteltetett. Majd az 1776-1777-ik években különféle adományokból megnagyobbíttatott: VI. Pius pápasága, Mária Terézia királysága, P. Erhard, a kapucinusrend 52-ik egyetemes főnökének uralkodása, P. Kasszián osztrák és magyar provinciális, P. Budai Xixtus rendi kormánytanácsos és helybeli házfőnök idejében."

1777. november 1-én ünnepi szentmisével, és Te Deummal szentelték fel a megújult templomot.

1782-től II. József (ur. 1780-90) néhány év leforgása alatt Magyarországon 134 férfi és 6 női rendházat szüntetett meg. A rendházak feloszlatásának forgatókönyve volt, s része volt a mindenre kiterjedő leltározás. Az ingatlanok mellett az állam még a legkisebb ingóságokra (pl. szentképek) is igényt tartott, hogy utána a tisztviselők nevetséges áron elkótyavetyéljék, vagy szabad prédának tekintsék. A szerzetesi könyvtárakat is begyűjtötték. A Vallásalapba befolyt pénzből számos plébániát alapítottak, templomot építettek, de ezek értéke nem volt arányban az elkobzott javak értékével. II. József halálos ágyán a „nevezetes tollvonással" néhány kivételtől eltekintve minden rendeletét visszavonta, de ez a gesztus nem tudta helyrehozni a szerzetesi élet felszámolása által az Egyháznak és áttételesen a magyarságnak okozott mérhetetlen károkat. II. József intézkedéseinek következtében több kapucinus rendház is megszűnt: a holicsi, a magyaróvári, a hatvani, a bodajki, a tokaji és a pécsi házat kellett feladni a császári rendelet miatt.

1786. augusztus 23-án délelőtt fél 10 körül ellátogatott a budai kapucinus zárdába II. József, a kalapos király, mivel személyesen is meg akart győződni róla, hogy rendeleteinek érvényt szereznek-e. A budai zárdát nem záratta be, de bejelentette, hogy kertjének felét elveszi. Mindennek ellenére II. Józsefnek köszönhetjük, hogy a kapucinus templom számos polgárának ismételt kérésére, az Alsóvízivárosra korlátozott jogokkal, a budai kapucinus rendház alapításának 100. évében, 1787-ben, a császár rendeletére plébániatemplommá vált. Az első plébános P. Szakály Beneventusz házfőnök lett. Az ünnepélyes beiktatáson jelen volt az óbudai, a váci és a szent Anna templom plébánosa, valamint több városi tanácsos és tekintélyes polgár. Ettől kezdve vezetik az anyakönyveket a plébánián.

1792. június 6-án a mai Corvin téren tette le koronázási esküjét I. Ferenc (1768-1835, ur. 1792-1835). Kazinczy Ferenc így ír erről: „Minekután itt a király szentelt vitézeket ütött, felűle arabs fehér lovára, s kísérve palástos és infulás püspökitől és az ország zászlósaitól, lemene elmondani eskét a kapucinus-piacon."

Az I. Ferenc Corvin téri királydombját bemutató korabeli metszeten, bár kissé torzítva, de a bal oldalon látható az egyetlen olyan ábrázolás, melyen a templom barokk külseje látszik

1801. március 9-én templomunk kriptájában helyezték örök nyugalomra József nádor újszülöttként meghalt gyermekét, Mária Paulinát, május 13-án pedig a gyermek édesanyját, a március 16-án meghalt Alexandra Pavlovnát, aki I. Pál orosz cár lánya, II. Katalin cárnő unokája volt. 1820-ban József nádor harmadik feleségétől született leányát is itt temették el. A nádor Alexandra Pavlovna bebalzsamozott holttestét 1803-ban Ürömre vitette, lányai földi maradványait pedig 1838-ban a királyi sírboltba temették újra.

Alexandra Pavlovna (1783-1801) Szentpéterváron született, 16 évesen ment férjhez József nádorhoz. A házasságot ugyan politikai megfontolásból kötötték, de harmonikusnak és boldognak bizonyult. A főhercegi pár 1800 elején költözött Budára. A kedves, fiatal, vidám természetű és igen jószívű nádornét hamar megszerették új hazájában, a köznép „magyar királyné"-ként emlegette. Magyar ruhában járt, megismerkedett a magyar hagyományokkal és ápolta azokat. Ő tette szalonképessé az udvarnál a ma-

gyar zenéket, táncokat, és amivel számunkra a legmaradandóbbat alkotta: javaslatára lett piros-fehér-zöld a magyar zászló. Holttestét május 12-én helyezték el a „**kapucczinusokhoz a Vizivarosba** az Ő Császári Hertzegsege holt teste számára készült kriptához, s ott a t. kaputzinusoknak által adatott a végképpen való letételre."- írja a korabeli sajtó. 1803-ban vitték Ürömre, egy pravoszláv sírkápolnába, ahol a mai napig nyugszik.

1810. szeptember 5-én déltájban a Rácvárosban, hordódonga égetése közben, tűz ütött ki, amelynek áldozatul esett az egész Rácváros, a vár oldalában lévő királyi épületek, istállók, több mint 50 ember és 427 ház. Így ír erről a korabeli újság, a Hazai és Külföldi Tudósítások: „Szeptember 5. napja szomorú emlékezetű lészen Buda városának históriájában: mert délután, midőn éppen nagyobb része a Városnak ebédelne, a Rátz városban tűz támadott és részint a nagy szárazság, részint a nagy szél miatt olyan hirtelen és oly messzire elterjedt, hogy az említett Rátz városnak nagy része, a Duna parton, a Vár alatt álló Sorláz, a halászváros, a Királyi Magazin és a Prófuntláz, a Vízi városnak egész a Capucinusokig terjedő része a tűznek prédájává lett. Rettenetes volt ezen tűz, azért kiváltképpen, hogy az utcák szűkek lévén, s a házak szorosan egymáshoz ragadván, segíteni lehetetlen volt." A tűz már-már a kapucinus templomot és zárdát is kikezdte. Az alsóvíziárosiak ekkor az atyákkal együtt Szent Flóriánhoz fordultak, aki megsegítette őket, és a tűz a kolostor falainál kihunyt. A szél ugyanis ellentétes irányt vett és megakadályozta továbbterjedését. A hívek, hogy hálájukat kimutassák, közadakozásból 500 forintért oltárképet készíttettek Szent Flóriánnak. Az 1861-ben megáldott oltárt 1926-ban lebontották, de az oltárkép ma is megvan, a szentély jobb oldalán lévő oratóriumban függ. Érdekessége, hogy a kép Szent Flórián alakja alatt az Alsóvíziváros egy részletét ábrázolja a kapucinus templommal és kolostorral.

1848. március 15-én kitört a forradalom Pest-Budán.

1849. május 21-én a Hentzi tábornok által védett Buda várát a honvédsereg Görgey parancsnoksága alatt rohammal bevette. E napon ágyúgolyó találat érte a kapucinus templomot és a zárdát, amely életveszélyesen megrongálódott.

1854-56 között a Vallásalap költségén épült újjá a templom, Reitter Ferenc és Szumrák Pál tervezték mai alakjára. ***Tallós Ödön József:*** „A kivül romantikus, belül barokk stílusú teremtemplom homlokzatán szerény torony, nyugati végén pedig a volt imakórus területével megnövelt szentély épült, jobb oldalt keskeny kápolnával, bal oldalt sekrestyével, s mind a két oldalon karzattal. Az imakórus a sekrestye fölött, az emeleten kapott helyet. A templom padlózatát töltéssel az utca és a templom szintjéhez képest jelentősen megemelték." Az építkezés egy évig és 17 napig tartott. Ennek a felújításnak a nyomán alakult ki a templom ma is ismert romantikus, historizáló külseje. E felújítás során került a homlokzatra félköríves fülkébe Marschalkó János Szent Erzsébet szobra, valamint Szent István és Szent László domborműve. ***P. Veremund:*** ez alkalommal engedte át a rend, térítés nélkül a fővárosnak a „budai vigadó és templom közt, valamint a zárda előtt a Ponty-utcáig húzódó területét, azzal a célzattal, hogy a főváros mindkét részt befásítsa, és a fáradt budai polgárság részére díszsétánnyá rendezze be."

Marschalkó János (1818-1877) szobrász, a bécsi képzőművészeti akadémián tanult, majd Itáliában, Franciaországban és a német államokban tett tanulmányutat. 1847-ben Pesten telepedett le, és hamarosan az egyik legkeresettebb épületszobrász lett. Legismertebb művét, a Lánchíd oroszlánszobrait 1852-ben készítette, és mint halálának évszámából kiderül, az anekdota, mely szerint elfelejtett nyelvet faragni az oroszlánoknak, és emiatt szégyenében öngyilkos lett, nem igaz. Templomunkban lévő alkotásai mellett jelentős műve Debrecenben, a Honvédtemető előtt álló „Haldokló oroszlán" szobor, mely az 1848-49-as szabadságharcnak állít emléket. Dolgozott többek között a Pesti Vigadó, a kassai székesegyház, a fóti templom, az MTA, a Rudas fürdő és a debreceni Csokonai Színház szobrain is.

1856. november 19-én szentelték fel a szabadságharcban megsérült és újjáépített budai kapucinus templomot.

1858-ban Páter Szaszinek Viktor szervezte meg templomunkban a Jézus Krisztus Legdrágább Véréről elnevezett Társulatot, mely az első világháborúig létezett. A társulat tagjai minden pénteken a Szent Kereszt oltárnál mondták el a Fájdalmas olvasót.

1869-1935-ig működött a Budai Zeneakadémia a kapucinus rend épületében. Az intézmény működését elősegítendő Liszt Ferenc legalább egyszer, de lehet, hogy több alkalommal is, jótékony célú hangversenyt tartott a zárda dísztermében. Jóval később, ennek emlékére, a nagytermet freskókkal díszítették. Idősebb híveink még emlékeznek arra, hogy az egyik freskó Liszt Ferencet ábrázolta a zongoránál, a másik Szent Ferencet. Valószínűleg Szilágyi János festette őket. Sajnos az államosítás után elvették ezt a részt a kapucinusoktól és a freskók sorsáról nem tudunk, feltehetőleg lemeszelték, vagy levakarták a falakról.

Szilágyi János (1911-1978) festőművész, a hazai egyházi murális-figurális festészet egyik kiemelkedő alakja volt. A murális művészet a képzőművészetnek az az ága, mely közvetlenül fal, mennyezet, vagy más állandó építészeti felület díszítését szolgálja.

1874 őszén a keresztről levett Szentfiát ölében tartó Fájdalmas Anya-szobrot ajándékozott a templomnak Szavada Zsuzsanna jámbor hölgy. A szobor a bécsi kiállításon kitüntetésben részesült. Ma a jobb oldali oratórium alatt őrizzük.

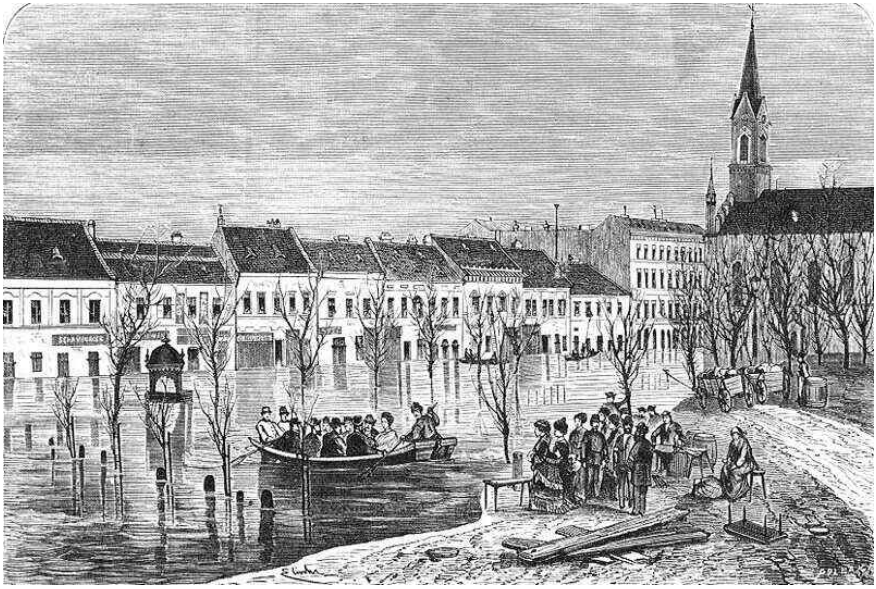

1876. február 23-án pusztító árvíz kezdődött, mely három hétig tartott. A Duna február 27-én 7,7 méteren tetőzött. (Összehasonlításképpen: a 2013-as árvíz idején Budapesten a Duna vízszintje 8,91 méter magas volt.) A víz a templom főbejáratának legfölső lépcsőfokáig emelkedett. A lakosság egy része a zárdában kapott menedéket a veszély elmúltáig. A kapucinus atyák annyi mindent tettek az árvíz miatt szorult helyzetbe került hívekért, hogy a király, Ferenc József, ezért a rendháznak hálás köszönetét fejezte ki.

1876-ban a budavári Nagyboldogasszony templom esperes-plébánosa, Ráth József a kapucinus templomnak ajándékozta a barokk keményfa padokat, mert azok náluk feleslegessé váltak. Ekkor két oltárt is adományozott templomunknak. Az egyiket a templomban állították fel, és Lourdes-i oltár néven vált ismertté. Ezt az oltárt azonban a templom 1892. évi felújítása alkalmával lebontották. A másik oltár sorsa ismeretlen.

1879-ben Tallián Mária Tirolban vásárolt nagyméretű feszületet (42 forint) adományozott a templomnak. Ez a kereszt látható ma a Szent Kereszt oltáron. Az oltár eredeti építéséről nincsenek pontos adataink. 1886-tól áll az oltáron Szűz Mária és Szent János evangélista szobra. Az oltár alatt látható, Szent Rozáliát ábrázoló szobor eredete ismeretlen.

1882 advent első vasárnapján kezdődtek meg rendszeresen a magyar nyelvű prédikációk a budai kapucinus templomban, amit Simor János (1813-1891) székesfehérvári kanonok, később győri püspök, bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek rendelt el.

1886-ban volt az első májusi ájtatosság templomunkban, amelyet a plébánia területén élő számos hívő kérésére vezettek be. Az alapító okirat szerint minden májusi napon délután 6 órakor szentbeszéd és szentségkitételes litánia legyen a Boldogságos Szűz tiszteletére. Közkedvelt és sokak által látogatott ájtatosság volt ez. 1970-ben szüntették meg, ettől kezdve a lourdes-i oltár előtt mondunk litániát.

1892-ben a régi Lourdes-i oltár helyére Wolafka Nándor apátkanonok új oltárt építtetett. Az oltár Mária szobrát Franciaországból hozatták. Ugyanebben az évben Budapest székesfőváros ingyen bevezette a gázvilágítást templomunkba. Szintén ekkor a Rieger cégtől vásároltak egy 18 regiszteres orgonát 5000 forintért, melynek költségeit részben a hívek, részben a főváros fedezte.

1898. november 20-án Konovich Béla józsefvárosi apátplébános megáldotta a templom oldalában az Immaculata (Szeplőtlen fogantatás) szobrot, melyet Nossek Mária állíttatott a saját költségén.

1904. március 24-én Páter Bruha Sebestyén kapucinus házfőnök és plébános megáldotta az új mennyezetet, melyet a hívek közadakozásából vettek (302 korona 79 fillérbe került). A még ma is használt baldachin váza megmaradt, de elvásott szövetét 2008-ban kicserélték.

1919-ben, a. „Vörös terror" idején a kapucinus zárdát el akarta kobozni a kommunista hatalom. ***P. Veremund:*** „Fáber Oszkár, a híres egyházi vagyon liquidator egy szombat estén látogatást tett nálunk. Az igazat megvallva, nem igen örültünk a megtiszteltetésnek. Persze az ő látogatása sem történt a tisztelet jegyében. Azért jött, hogy mivel én sem adtam át szép szerével a zárdát, most teljes terrorral, fenyegetéssel követelje. Eleinte nagy garral kezdte munkáját, de amint látta a mi komoly szembehelyezkedésünket, azonnal lágyabb húrokat kezdett pengetni, sőt arra kért bennünket, hogy támogassuk az ő kormányukat, <hiszen mi is szegények, proletárok vagyunk>, mondja. Mikor pedig minderre kijelentettem, hogy

igenis Istenért Kisztusnak önkéntes szegényei lettünk, azok is vagyunk, nálunk minden közös s ennyiben a kommunisták oly fennen hangoztatott közös életmódja nálunk valósul meg a legideálisabban, de azért a magántulajdont is tiszteletben tartjuk. A szabad rablást elítéljük s épp mivel a kommunisták azt a zászlójukra írták, nem is lehetünk a támogatásukra, még akkor sem, ha az élethez szükséges dolgokat elkoboznák is tőlünk. Inkább éhen halunk, mint ily hitvány áron tovább éljünk. Fáber az én mindenesetre merész kijelentésemre mérges lett, mondta, hogy elfogat és megkínoztat, amit május 26-án végre is akart hajtani, terroristáit értem küldte, de én egynéhány plébániánkbeli előkelő polgárnak, akiknek ezért örök hálával tartozom, az ajánlatára menekültem s így a halált elkerültem. Tartózkodási helyem a Bakony volt. Itt a Bakonyban tartózkodva sokat bánkódtam, de még többet imádkoztam a helyzet jobbrafordulásáért, ami augusztus 1-én Isten segítségével be is következett, mire én is visszatértem szeretett híveinkhez. Ezek szomorú, de tanulságos dolgok, melyeket ne hagyjuk sohasem kiveszni emlékezetünkből."

1920. június 4-én budapesti idő szerint 16.32-kor írták alá a franciaországi Versailles-hoz tartozó Nagy-Trianon-kastély folyosóján a Trianoni szerződést. A Magyarország számára tragikus következményekkel járó eseményre tempolomunkban egy zászló emlékeztet, és 2006 óta évről-évre szentmisével is megemlékezünk Trianonról.

1921. február 27-én megalakult a budai kapucinus templomban az egyházközségi képviselőtestület. Világi elnöke: dr Wolff Károly, alelnökei: dr. Fertsek Gyula, dr. Divényi Károly. Páter Patyi Kamill plébános és házfőnök kezdeményezésére márciusban megalakult az Oltáregyesület, melynek hölgytagjai a templom csinosításán, az istentiszteletre szolgáló eszközöknek karbantartásán, javításán dolgoztak.

1925 októberére templomunkban elkészült a villanyvilágítás korszerűsítése, és Kulcsár aranykoszorús mester elkészítette a templom falikarjait.

1927. április 10-én szentelte fel Lányi József püspök az 1925-1927 során felújított templomot. Ekkor készült többek között a mennyezetfreskó, a keresztúti stációk, a padló márványlapjai, a pillérek műmárvány burkolatai, a szentély és az orgonakarzat új működő korlátja, neobarokk

gyóntatószékek, központi légfűtés stb. A felújítást templomfestési bizottság irányította, melynek elnöke dr. Divényi Károly volt. Feladatuk közé tartozott többek között a renováláshoz szükséges fedezet előteremtése is, mely munkát eredményesen végezték. „Az egyházközség és annak vezetősége megmutatta, hogy a legkisebb egyházközség, a legkisebb testület szüntelen munkával és összetartással, lelkesedéssel csodát tud művelni." – írta a felszenteléskor dr. Divényi Károly.

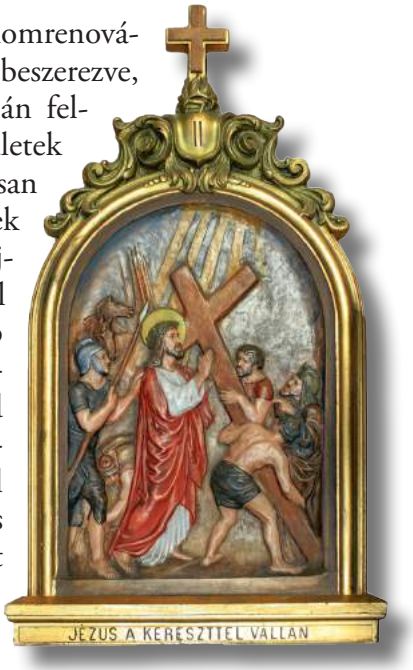

P. Veremund: „Az 1926-1927. évi templomrenoválás alkalmával stílszerű **keresztút** is lett beszerezve, amelynek egyes stációs képeinek hátlapján feliratok olvashatóak, személyek és egyesületek neve. Eme feliratok egyben azt is hangosan hirdetik, kiknek a bőkezűségéből készültek az egyes stációs képek." A háborúban sajnos több megsérült, így a krónikák által felsorolt nevek nem mindegyike látható ma már a képek hátoldalán. A feliratokat azonban ismerhetjük P. Veremund könyvéből. Álljanak most itt ezek a nevek, hiszen mi, a kései utódok is hálával tartozunk azoknak, akik munkájukkal és anyagi tehetségükkel egyházközségünket szolgálták. 1-2. Eckermann Ede és neje emlékére, 3. Szelke Kristóf és neje emlékére, 4. Dr. Bózóky Kálmán és neje, 5. Stelzl Károly emlékére, 6. Özv. dr. Emmer Kornélné, 7. Özv. Farkas Vilmosné és Gabriella hálából gyógyulásért, 8. Özv. Lafrankó Jánosné, 9. Reichl Péterné, 10. Özv. Lissák Tivadarné, 11. Götz Ede.

A felújítás részeként a húszas években készült el az új, neobarokk orgonaházban lévő **orgona**, készítője Garay János volt. Az új templomi hangszer egy egységes frontban épült fel, három játékasztallal, a modern technika teljes kihasználásával, elektromos fújtatóval, pneumatikával. Az új orgona szükségessé tette a kórus megnagyobbítását is körülbelül 70 centiméterrel a szentély irányába, amit vasbeton felhasználásával az építészmérnök sikeresen megoldott.

A templom falait gazdagon díszítették, a falakon lévő freskókat és díszítő motívumokat Sándor Béla festette. Sajnos ezek a 2. világháború alatt elpusztultak, és az Assisi Ferenc stigmatizációján kívül, amely ott volt, ahol ma a címerek láthatók a sekrestye bejárata fölött, képek sem igen maradtak fenn róluk.

Sándor Béla (1872-1949) Budapesten és Münchenben tanult, az Iparművészeti iskola tanára volt. Tájképeket és freskókat festett. A kapucinus templom freskói mellett ő készítette az egri székesegyház egyik mennyezetképét.

A **Krisztus király magyar szentekkel** című mennyezetfreskó Tardos Krenner Viktor (1866-1927) műve, a XI. Pius pápa által 1922-ben kihirdetett Krisztus Király ünnepének művészeti megjelenítése. A művész így ír alkotásáról:

„A budai kapucinus templom ügyvezető bizottsága a templom mennyezetének 12 méter hosszú és 7 méter széles mennyezetképének méretét oly értelemben adta ki vázlatkészítésre, hogy az Krisztus királyságát ábrázolja. Ezen tárgy a magyar szentekkel kapcsolatban a következő módon hozható vonatkozásba.

KrisztushozSzűzMária, a Patrona Hungária kéréssel fordul, közvetíti a magyar szentek kérését Krisztushoz. Egyik karjával a szent István által felajánlott korona felé nyúl, másik kezét mellére téve, alázattal fordul Krisztushoz, ki föléje hajol, jeléül annak, hogy a kérést teljesíti. Így lesz Krisztus a néző szemében a magyar szent királyok királya.

A magyar szentek egy kettős lépcsőn közelednek a mennyei csoport felé; jobbkézfelől a férfiszentek és szent királyok, balkézfelől a nőiszentek. A férfiszentek közül első szent István, ki a magyar szent koronát ajánlja fel a Patrona Hungáriának, mellette szent Imre áll liliommal kezében, azután következik szent László a bárddal kezében, mellyel a pogányokat üldözte. Legalul áll brindizi szent Lőrinc, egyik lábát a megölt török testére téve, kezében dárda, melyre keresztet kötött, így az fegyver is, kereszt is egyetemben. Az előtérben szent Gellért egy pogány magyart keresztel meg. Balkézfelől legelsőnek szent Erzsébet térdel, karjában a rózsacsoda rózsáival, melyek az ő jótetteit jelképezik. Mögötte Gizella királyné térdel kereszttel a kezében, ki bár nem volt szent, de mint szent István hitvese, a kereszténység buzgó híve volt. Legalul az első lépcsőre Boldog Margit [Árpádházi Szent Margit, akit 1943-ban avattak szentté. *A szerk.*] helyezi mezítelen lábát, ki királyleány létére apáca lett, mögötte Boldog Kunigunda [Árpádházi Szent Kinga, szentté avatása 1999-ben volt. *A szerk.*] áll, nővére Margitnak.

Baloldalt csonka oszlop emelkedik, rajta a magyar vésett címer, Magyarországot jelképezi. Angyalok építik tovább ez oszlopot, jeléül, hogy csak a kereszténység segélyével érhetjük el ezt a célt. Az oszlop mögött repülő-harsonázó angyalok viszik a hírét világgá az épülő országnak.

Krisztus glóriája fényében kis angyalok röpködnek pálmákat szórva.

A kép másik felében Hungária trónol, jobb karját felemeli a kettős kereszt felé, melyet egy angyal nyújt neki. A másik angyal az ország keresztes almáját tartja kezében. Hungáriától balra egy rabmagyar térdel, kinek bilincseit a szabadság géniusza megoldja. Így lesz a kettős kereszt jegyében szabad a magyar. A Hungáriától jobbkéz felől ez gyermek alak áll, babér ágat tartván kezében, Hungária felé tekint; a felserdülő magyar ifjúságot jelképezi, ki dicsőséget hoz majd a magyarra.

Így kívántam átszőni a gondolatokkal a festményt, hogy az ne csak üres dekoráció legyen, hanem szóljon a mai magyar lelkülethez, de a jövőhöz is, mert ha egy jobb kor fogja nézni ezt a képet, azt fogja mondani; akkor festették, mikor csonka volt az ország, mikor sok magyar sínylődött rabságban az ellenség kezében, mikor csak a remény élt, hogy ez még egykor másképpen is lesz."

Tardos Krenner Viktor (1866-1927) festő és drámaíró, a Képzőművészeti Főiskola tanára. Budapesten Székely Bertalan és Lotz Károly növendéke, majd Münchenben folytatta tanulmányait. Főként falképeket (Vígszínház, Országház ebédlőterme, kupolafreskó az egri főszékesegyházban stb.) és mitológiai tárgyú olajképeket (Nőrabló kentaur; Velencei nő; Faun és nimfa) festett, elsősorban Lotz Károly hatására. Templomunk 1926-27-es restaurálásakor őt kérték fel a mennyezetfreskó elkészítésére.

1929. november 24-én szentelték fel és emelték be a helyére az új harangot.

Ahol ma a dzsámi kibontott falait látjuk, ott régen kálvária állt, melynek szobrai ma is megvannak. A felvétel az 1920-as években készült.

1934-ben önállóvá vált a magyar kapucinus rendtartomány. Trianon után csak négy kapucinus kolostor maradt meg Magyarország területén (Buda, Tata, Mór és Máriabesnyő), de az önállóvá válást követően, Brindisi Szent Lőrinc védnöksége alatt, új rendházat nyitottak Szentesen, Békéscsabán és Nagymágocson. „A történelem során a kolostorok mindenütt elláttak plébániai feladatokat is, és rendházaikból sugározták bele a legsötétebb magyar éjszakába is a mindig időszerű ferences jelmondatot: Pax et bonum!"

A kapucinus templom leghűségesebb hívétől, az 50 éven keresztül kántori szolgálatot teljesítő **Hausenblasz Kató** nénitől hallottuk, hogy a Duna parton működött a két világháború között a Móri borozó. Az ő szavait idézzük: „Azt hiszem, ott volt, ahol a MÉH, ami később, a rendszerváltozás után vegyes üzlet lett. Tudniillik a móriaknak valami csodálatos boruk volt, nagyon sok szőlő termett ott Mórban, és nagyon jól is értettek hozzá. Anasztáz atya, aki sváb ember volt, nagyon jó üzleti érzékkel rendelkezett. Azt hiszem, ott Mór környékén született, és elhatározta, hogy jó célból, hasznosítani fogják a borokat. És akkor ezt a kis helyiséget kibérelték, hoztak föl két móri sváb legényt, emlékszem, jellegzetes sváb kötényben szolgálták ki az embereket. Olyan úri közönség volt ott, hogy csuda! Nem kocsma volt, hanem intelligens emberek találkozóhelye. Megkóstolták, hogy ez móri ilyen bor, móri olyan bor, nagyon jól működött a borozó, és szépen hozott is."

1938 májusában Budapesten rendezték meg a 34. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust.

A két világháború között a következő hitbuzgalmi és szociális egyesületek, szervezetek működtek a kapucinus templomban: Oltáregylet, Credo, Egyházközségi Munkásszakosztály, Harmadrend, Szent Ferences Ifjúság, Szívgárda, Nagyasszony csoport, Szent Zita kör, cserkészet.

1941. „Különösen aggodalommal tölt el bennünket a hatalmas orosz birodalom katonai ereje, amely az istentelen bolsevizmus terjesztését és a szomszédos népekre való ráerőszakolását tartja a legfőbb feladatának." (Historia domus)

1943. július 2-án volt Horthy Istvánné bérmálása templomunkban.

1945 elején az Alsóvíziárosban veszélyessé vált a templomlátogatás a súlyos bombázások és belövések miatt. Ezekben a napokban a hívek részéről jelentkezett az igény arra, hogy az óvóhelyeken is legyenek szentmisék. A kapucinus atyák készségesen vállalták a rendszeres óvóhelyi pasztorációt, amely szervezett módon, sőt a nemzetközi gyakorlatot jóval meghaladó mértékben történt. „Mintha a katakombák élete újulna meg." – írja a historia domus.

1945. január 14-én repülőbomba találta el a zárdát, amely áttörte a templom mennyezetét, és a szentély előtt robbant föl. Hatalmas tölcsért vágott, elpusztultak a 18. századi oltárképek, a szószék, az üvegablakok és a falfestés nagy része. Néhány hétig a német katonák lóistállónak is használták a templomot. Az éhező lovak, a padokból, az oltárokból és a gyóntatószékekből rágtak le kínjukban jókora darabokat. A kapucinus rendház és templom Budapest egyik legromosabb temploma volt, 12 repülőbombát, 8 nehéztüzérségi lövedéket és 80 aknatalálatot kapott. Komoly erőfeszítésbe került a templom belső terének ideiglenes helyreállítása, használhatóvá tétele.

Az elpusztult főoltárkép helyére ideiglenesen egy másik festmény került, Liezen-Mayer Sándor képe, melyen Szent Erzsébetet és a tőle alamizsnát kapó koldusasszony alakját ábrázolta a festő. A festményt a Magyar Nemzeti Múzeumban lévő példány alapján 1889-ben festette Wladár Márton László (1860-1941) kórházi főorvos, később egészségügyi főtanácsos, amint ezt a kép felirata tudatja velünk. Az oltárkép jelenleg a templom oratóriumában függ.

Liezen-Mayer Sándor (1839-1898) festő, Bécsben tanult, később a Müncheni Képzőművészeti Akadémia tanára volt. Főként történeti tárgyú képeket festett. Időskori fő műve Árpádházi Szent Erzsébet alakjának ábrázolása, amit két esetben is megfestett. Az egyik kép Esztergomban, a Keresztény Múzeumban található. A Magyar Nemzeti Múzeum Képcsarnoka számára – a Magyar Képzőművészeti Társulat megbízásából 1882-ben – festett változata később a Magyar Nemzeti Galériában lelt otthonra.

1945-ben az Erzsébet-apácák adták kölcsön templomunknak a Szent Antal szobrot, amely, nem tudni, miért, nem került vissza, és ma is itt látható, hátul a főbejárat mellett.

1945-1949-ig a templom plébánosa: Pallai Titusz OFMCap

„1945. Húsvét vasárnapján ismét templomunkban csendült meg 3 hónapi némaság után az ünnepi Glória." (Historia domus). Az egyházközségben újra elkezdte működését a Credo, az Oltáregyesület és a Szívgárda.

Halabuk József: „A fővárosi újjáépítés egyik hősies teljesítménye volt a Kossuth-híd felépítése. A munkások szállása 1946 októberéig a plébánia-épület földszinti részében volt, ahonnan gyakran eljártak borozgatni a kapucinusok közeli dunaparti móri borospincéjébe."

„1946-ban P. Jácint vezetésével megalakult a plébánián az ifjúsági csoport, Ottófy Rudi és Iványi Laci szervezték, 15-30 éves korig vettünk részt benne. Klubdélutánokat, táncos összejöveteleket, műsoros esteket szerveztünk és közös kirándulásaink is voltak. Színdarabokat is játszottunk. Az előadásokon Eitner Katóka gyönyörű énekszámokat adott elő, jómagam pedig verseket szavaltam. Élénken él emlékezetemben Somogyvári Gyula bácsi, ő írta és rendezte azt az előadást, mely Szent Erzsébet életéről szólt." (Kopcsay Gáborné)

Somogyvári Gyula (1895-1953) a két világháború között elismert és népszerű, tragikus sorsú író. A '30-as évek végére lett országosan ismert költő, regény- és drámaíró, előadó és közéleti ember. Náciellenessége miatt 1944 márciusában a Gestapo letartóztatta és Mauthausenbe hurcolták. 1945-ben szabadult, de az itthoni kommunista rendszer is üldözte. 1950-ben budai lakásán az ÁVO lefogta és Kistarcsára internálta, ott is halt meg a mai napig tisztázatlan körülmények között. A család 1992. február 14-én temettette újra a 301-es parcellába. Írói rehabilitációjára 1990-től került sor, azóta jelennek meg sorban írásai. A '40-es évek végén, '50-es évek elején templomunkban az egyházközségi képviselő-testület tagja volt. Részt vett az ifjúsági élet szervezésében, színdarabokat, misztériumjátékokat írt és rendezett, melyet a templom akkori fiataljai adtak elő.

1947-ben áldották meg az új harangokat, Pünkösdkor pedig megtartották újra az emberemlékezet óta szokásban lévő hajnali 4 órás szentmisét. Ez a hagyomány később is folytatódott. A fővárosból és a közeli falvakból érkezett tömeg számára, elmélkedés és lelkigyakorlat céljából, a templomot egész éjjel nyitva tartották. Ezen a Pünkösdi hétvégén 1200-an áldoztak! A Pünkösdi virrasztás, a Lélekvárás, napjainkban is él, de – sajnos – nagyon messze vagyunk ettől a csaknem 70 évvel ezelőtti létszámtól!

1947 karácsonyán az éjféli misén szólalt meg a háború után először a templom generáljavított orgonája.

1948-1964-ig a templom plébánosa: Röss (Ernő) Bertalan OFMCap

1948-ban jelent meg a Kapucinus Tartományi Értesítő négy száma, melyek komoly történeti értekezések közlése mellett beszámolnak az akkori kapucinus rendházak (Buda, Mór, Tata, Máriabesnyő, Szentes, Békéscsaba, Nagymágocs) templomi, egyházközségi és szerzetesi életéről. A budai kapucinus templomban ebben az évben betemették a bombatölcsért (10 ezer forintba került), helyét új mozaiklapokkal fedték le, kijavították a padokat, és a gyóntatószékeket is. Októberben Szilágyi János megkezdte az oratórium kifestését. A freskók a ferences és a kapucinus rend legnevezetesebb szentjeit ábrázolják, de maga a budai kapucinus templom is meg van örökítve itt. A zárdában elkészült az új könyvtár. De nem csak a fizikai újjáépítés, hanem a lelki élet is egyre inkább megizmosodott. Az Ifjúsági Csoport bemutatta a Gyurkovics lányok című darabot, tovább működött a III. rend, az Oltáregyesület, a Szívgárda. Az atyák az alsóvízivárosi hívek lelki gondozása mellett másutt is vállaltak lelkipásztori munkát, többek között a Pestvidéki Törvényszékkel kapcsolatos börtön lelki gondozását. Az év végi összefoglalóban, érdekes módon, megjelenik a kor politikai szóhasználata is: „Egyházközségünk a dolgozó magyar nép meleg, családi együttese, amelynek minden tagja szívén viseli szent vallásunk és népünk feladatait. Fáradhatatlanul dolgozni, templomunk újjáépítésére adakozni, a rászorulókat el nem hagyni, egymás üdvét előmozdítani: ez a cél ragyog szemünk előtt és meggyőződéssel valljuk, hogy becsületes munkánkkal jól szolgáljuk az emberiség boldogulását."

1949. november 13-án elkészült a templom tornyának renoválása és megáldották a templomtorony új keresztjét. 25 ezer forintba került, és ez az összeg a hívek adományából jött össze. Részlet P. Röss Bertalan plébános ünnepi szentbeszédéből: „Most pedig te kereszt, foglald el helyedet templomunk legmagasabb pontján! Elődeid évszázadokon át dacoltak az esővel, széllel és viharral, hideggel, forrósággal és a halál orgiái között éppúgy, mint békében, hitre lelkesítették az emberek millióit. Őket nem rendítette meg bombazápor és golyóorkán. Menj és kövesd te is az ő példájukat!".

1950. szeptember 7-én az Elnöki Tanács rendelete alapján feloszlatták a szerzetesrendeket, így a kapucinus rendet is, vagyonukat pedig államosították. A rendházat 1950-1956-ig a Honvéd Térképészeti Iskola kaszár-

nyájaként használták, a parancsnok a később kivégzett Maléter Pál volt. Ezután előbb a Statisztikai Hivatal kirendeltsége, majd 1959-től a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat kapta meg a helyiségeket, és a rendszerváltásig itt működött. A vállalat minden bizonnyal titkosszolgálati tevékenységet is folytatott.

1950. október 10-i megállapodás szerint a kapucinus plébániának meghagyott épületrészt fallal zárták le. Ez kényszermegoldásokat szült, pl. a belső sekrestyében kellett kialakítani egy meredek falépcsőt, hogy a templom megközelíthető legyen az atyák számára. A torony és a padlástér is megközelíthetetlenné vált, ezért ettől kezdve a harangozás kézi erővel az orgonakarzatról történt.

A háborúban elpusztult régi oltárképek helyett újak készültek. A szentély két oldalán helyet foglaló oltárok képeit Feszty Masa festette. Az evangéliumi oldalon alakították ki a Szent Ferenc oltárt, melynek másodképén Szent Klára látható. A két szent képe között a ferences rend és az alapító Széchényi György érsek címere látható. A jobb oldali oltár, ugyanúgy, mint a régi, **Szent Antalt** ábrázolja. Az oltárkép aljában egy **pecsétes irat** látható, rajta a felirat: Alessander Zs… et familia sua ex gratiarum actione in honorem S. Antonii offerunt a. 1954. Azaz: Zsömböly Sándor és családja hálából ajánlja fel Szent Antal tiszteletére 1954-

ben. Tehát a képre csempészett szöveg a támogató családra emlékeztet. A támogatás abban is megnyilvánult, hogy a képen ábrázolt kis Jézus modellje a család négyéves kislánya volt, aki ma is templomunk híve. A másodkép a kapucinus apácát, Giuliani Szent Veronikát ábrázolja. A két kép között a Zichy és a Berényi család címere látható.

Feszty Masa (1895-1979) apja Feszty Árpád festő, a Feszty-körkép alkotója, édesanyja Jókai Róza, Jókai Mór nevelt lánya. Budapesten járt festőiskolába, majd Münchenben tanult. Első képei a fiatalságról szóltak, erőt, tisztaságot sugároztak, a nő alakjának harmonikus szépségét mutatták be, később jeles közéleti emberek, művészek, politikusok portréját festette nagy elismerést aratva. Első nagyméretű szakrális alkotása, az 1930-ban készült Kis Szent Teréz-oltárkép, amely a budapesti-törökőri Kis Szent Teréz-templom számára készült, ez a mű indította el Feszty Masa hírnevét az egyházművészetben. Az '50-es, '60-as években ő volt az egyike azon a keveseknek, akik mertek az egyház részére dolgozni. Minimális bérért, csak anyagköltségért, vagy gyakran ingyen festett. Képei időtlen, imádatra méltó, imádságban született alkotások.

1954-ben, a templom belső terének a második világháború okozta károsainak helyreállítása során került sor egy új főoltárkép megfestetésére is. A P. Röss Bertalan kapucinus plébános atya számára „ajánlott" mestert, Fáy Győzőt, kérték fel a munka elvégzésére. A kép elkészítése során – az egyházközség részéről érintett közreműködők akkori nyilatkozatai alapján – a művésszel történő együttműködés nem volt teljesen harmonikus. A korabeli elbeszélések szerint komoly kompromisszumokat követően történt a festmény elfogadása a megrendelő részéről.

Fáy Győző (1918-2005) festő, illusztrátor. A Képzőművészeti Főiskolán végzett 1949-ben, majd tanársegédként működött. Elsősorban tájképeiről ismert. 1950 óta szerepelt hazai és külföldi, főleg itáliai csoportos kiállításokon. Több műve található a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében. Ismereteink szerint az 1954-ben készült Szent Erzsébet oltárkép talán a legnagyobb léptékű alkotása.

1956. szeptember 28-án a rendházat a honvédség kiürítette.

Az 1950-es években, mint láthatjuk, eseménydús volt a plébánia élete. ***Halabuk József:*** „A kíméletlenül előretörő – szélsőségesen marxista-ateista ideológiai alapokon álló – államhatalmi (párt)erők törekvései céltu-

datosan irányultak a katolikus (keresztény) szociális, kulturális, egészségügyi, karitatív és közéleti intézményi keretek gyakorlatilag teljes felszámolására." „Buda volt az egyetlen hely, ahol, bár világi papi minősítésben, de az állami rendelettel megszüntetett kapucinus rend tagjai teljesíthettek szolgálatot." (Historia domus). A korábban itt élő 12 pap helyett azonban mindössze 4-en maradhattak legálisan, és a plébánosnak az ő működésükért is küzdenie kellett. Ezzel együtt a kapucinus templomban, bár sok mindent titokban kellett csinálni és tartani, folytatódtak a felújítási munkálatok és a hívek sem hagyták el a vallásukat, templomukat. Ez az akkori kapucinus atyák karizmatikus személyiségének, hatalmas tudásának, és munkájának volt köszönhető elsősorban, hiszen „… óriások, nem is város, de országos viszonylatban is elismert személyek pasztorálták a híveket a kapucinus atyák közül." (Historia domus) Elsőként a rend feloszlatása után P. Röss Ernő Bertalan (Berci bácsi) plébános, Dr. Puskás Béla, Dr. Frey Ferenc (Jácint atya) és P. Tallós Ödön József káplánok teljesíthettek itt szolgálatot. A háború pusztításai és a rendház elfoglalása pótolhatatlan károkat tett a kapucinus rendház irattárában. A könyvtár állományának pedig több mint háromnegyede megsemmisült, elveszett, más könyvtárak anyagába került. Pótolhatatlan veszteség többek között P. Röss Ernő Bertalan könyvének kézirata, mely 1944 nyarán egy bombatalálat következtében semmisült meg.

1962-1965. II. vatikáni Zsinat Rómában.

1964-ben került sor P. Bertalan fővárosi szintű kezdeményezésére az első fatimai misére. Berci bácsi ezzel az áhítattal a hitéletet szerette volna megújítani és fellendíteni. A május és október között minden hónap 13. napján délben bemutatott szentmiséket a Szeplőtlen Szűz tiszteletére tartották. A szentmisét és szentbeszédet megelőzően elmondták a rózsafüzért. Ez a szertartás még ma is él templomunkban!

1964. november 29. A Magyar Püspöki Kar rendeletére a vasár- és ünnepnapi szentmiséken a Szentleckét és az Evangéliumot a pap az oltártól magyarul olvassa fel.

1964-1980-ig a templom plébánosa: Komlósi (Imre) Ágoston OFMCap

1965. október 3-án az esti 7 órás szentmise keretében áldották meg a restaurált **Szent Ferenc oltárt**. Az ünnepi szentmisét Draskovich Károly prépost, plébános úr celebrálta, a szentbeszédet Dr. Magass Miklós óbudai plébános úr mondta.

1965. október 24. Nagy kitüntetés érte templomunkat és híveinket. Az esztergomi apostoli kormányzó úr a liturgikus reform megvalósítása érdekében templomunkat minta-templommá jelölte ki. A jövő vasárnaptól kezdve a szentmise tanító részét, a felajánlást a Sanctusig bezárólag majd a Pater nostertől a szentmise végéig teljesen magyarul mondjuk a kedves hívekkel felváltva. (Részlet a hirdetőkönyvből.)

1965. november 7-én készült el a szembemiséző oltár felállítása, festése és aranyozása.

1966. szeptember 20-án szép évfordulóhoz érkezett el kis templomunk. 250 évvel ezelőtt szentelte fel Árpád-házi Szent Erzsébet tiszteletére Natali Lukács belgrádi püspök. Kedden este ¾ 7-kor Szent Antal litániát mondunk és 7 órakor hálaadó szentmisét mutatunk be a nevezetes évforduló alkalmából. Az ünnepélyes megemlékezést az Erzsébet-napi búcsúnk alkalmából háromnapos triduummal fogjuk megtartani. (Részlet a hirdetőkönyvből)

1966. május 29-én, pünkösdkor áldotta meg Dr. Semptey László budapesti Érseki helynök Úr a főoltár két oldalszárnyában a Szent Istvánt és Szent Lászlót ábrázoló képeket, melyeket még Röss Bertalan plébános rendelt meg. A festmények Szilágyi János munkái, a korábban ott volt, de a 2. világháború során elpusztultak helyén.

1966. július 13-án került sor a restaurált és részben pótolt keresztúti stációk megáldására

1967. szeptember 14-én, Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén áldották meg a restaurált Szent Kereszt oltárt. Az oltár oldalán lévő kis tábla felirata: „Ezen oltárt isten dicsőségére özv. Bozóki Istvánné emlékére renováltuk 1967-ben."

1967. október 13-án a déli fatimai ájtatosságot követőn áldották meg az újjáépült Mária oltárt (Lourdes-i oltár), és a restaurált Szűz Mária szobrot.

1967 karácsonyán nagy sikerrel adta elő a plébánia ifjúsága, Kovács László káplán irányításával, a Tarzíciuszról szóló misztériumjátékot. Ettől kezdve az itt szolgálatot teljesítő fiatal káplánoknak köszönhetően minden évben karácsonykor és húsvétkor előadást tartott a templom fiatalsága. Sajnos ez a vállalkozás 1972-őt követően megszűnt, illetve hosszú ideig szünetelt.

1968-ban készült el három új színes ablak. Szent Imre (a plébános adományából), Szent Ágota (özv. Szilágyi Lajosné adományából), Szent Anna (a hívek adományából). A következő években a többi színes ablak is elkészült. A Szent Gellért ablakot Békéssy Sándor Nobel-díjas orvos édesanyja adományozta, a Brindisi Szent Lőrincet ábrázoló üvegablak pedig a hívek adományaiból készült Páter Röss Bertalan, Berci bácsi emlékére.

1970. január 1-én, újév ünnepén volt a teljes egészében magyar nyelven mondott misézés kezdete. Szintén ettől az évtől kezdve minden szombat este és minden parancsolt ünnepet megelőző estén tartott szentmise az ünnepre is érvényessé vált. Templomunkban ebben az évben az ifjúság vezetésével indult nagyböjt péntekjein a közös keresztúti ájtatosság.

1971 Úrnapjára készült el a harangok villamosítása.

1972-ben befejeződött a templom külső felújítása, ebben az évben (hatósági engedély nélkül!) kezdi meg a Kultúra a 60 m^2-es faház felállítását, ami a mai napig is áll. A felújítás során műemléki feltárás is történt. Dr. Gerő Győző régész, ekkor találta meg templomunkban Tojgun pasa

dzsámijának 1553-1556-ban épült maradványait. A falat kibontották, és a mai napig is látható, teljes összhangban a barokk templombelsővel.

1974 őszére elkészült a templom a hangosítása.

1975-ben helyezték a hajdani dzsámi feltárt ablaknyílásába, az Ecce Homo szobrot. A bíborpalástos, töviskoszorús Krisztus-szobrot 1747-ben faragták magát megnevezni nem akaró asszony pénzadományából. Eredetileg a kolostor Fő utcai kőkerítésének egyik fülkéjében állott. A kerítés lebontása (1787) után a rendház kertjébe került, és onnan mai helyére.

1976-ban készült el az oldalbejárat fölötti üvegablak, mely a ferences jelvényt ábrázolja (Somos Sámuel sekrestyés, azaz Samu testvér és Végh Róza irodista adományából), és a kóruson, a Corvin tér felőli oldalon a Szent Cecíliát, a zene védőszentjét ábrázoló üvegablak (Várhelyi Antal kántor adományából)

1976. október 3-ára, Szent Ferenc halálának 750. évfordulójára készült el a templom belső renoválása. Szilágyi János festőművész és családja restaurálták a mennyezetfreskót és elkészítették az ablakok boltívein látható szimbolikus festményeket. A főkaputól balra az első boltívben látható Máté és Márk evangélista jelképe. A következő boltíven a keresztség, majd a bérmálás és a bűnbánat ábrázolása kapott helyet. A szentélyben baloldalt az Oltáriszentséget az utolsó vacsora asztala jelképezi, középen **a régi festésből megmaradt kép** az Oltáriszentség diadalát vetíti elénk, jobboldalt pedig a Szentháromság ábrázolása látható. A Szent

Antal oltár fölött a szentkenet, majd az egyházi rend és a házasság szentségének szimbóluma látható, végül János és Lukács evangélisták jelképei. A sekrestye bejárata fölötti falra ekkor kerültek a címerek. Fölül az alapítás idejének pápája, XI. Ince címere, mellette pedig a templomalapító Széchényi György bíboros érsek címere van. Alatta, a templom restaurálása idejéből, VI. Pál és a magyar bíboros érsek, Lékai László címere. A szentély fölött a ferences jelvény és az Istenem – mindenem felirat látható.

1976. november 14-én Lékai László bíboros szentelte fel a felújított templomot. „Amit a háború őrültsége fél év alatt tönkretett, azt 30 év fáradtságos munkájával hozták rendbe a hívek és a papok." – írja a Historia domusban az akkori plébános.

Az **1960-as évek** végétől az egyházi közéleti tevékenység nagyrészt csak rejtett formákban történhetett. A közhatalom által megkívánt „békepepi" mozgalom eleinte nem tudott a Vízivárosban megerősödni. Az évek folyamán azonban egyre inkább jelentkezett a diktatúra hatása. Később az 1980-as években P. Alajos állapította meg: „Az alattomos háttérbe szorítás talán még rosszabb, mint a nyílt üldözés." ***Halabuk József:*** „Az Alsóvízivárosban ekkor történt – a káplánok és az egyházközség tagjai jórészének, a ministráns gárda minden ellenkező törekvése ellenére – a pasztoráció korlátozása, a korszerű missziós tevékenység felszámolása, a szociális- és kulturális kapcsolatok szétszaggatása, a szükségessé váló hitéleti tartalmi megújulás szinte teljes elmaradása, a formális pasztorációs lépéseket tevő magatartás elharapódzása, az emberi kapcsolatok megmerevedése." P. Bertalan halálát követően P. Ágoston plébánossága idején a templom, addig soha nem látott mértékig volt zárva, csökkent a szentmisék száma, további helyiségek kerültek a Kultúra Külkereskedelmi Vállalathoz. Bár a háborús sérülések után a templomi berendezések rendbehozatalának nagy része, és a külső tatarozás P. Ágoston plébánossága idején történt, ezzel kapcsolatos több döntése is megkérdőjelezhető. (Pl. a szószék és az áldoztató rács elbontása, a felújított padok festése és lakkozása stb.) Rendtársai és káplánjai is megszenvedték működését. 1974-ben az egyházközségi tanácsot is megszüntette. ***Halabuk József:*** „Ténykérdés, hogy P. Ágoston itteni működése alatt – tevőleges részvételével – tört meg a

plébánia hit, közösségi életének tömeges támogatottsága, az egyházközségi élet mindezideig tartó példamutató eredményessége, aminek sajnálatos következményei máig hatóan léteznek."

1980-1989-ig a templom plébánosa: Pintér (István) Alajos OFMCap

1984-85-ben hozatta rendbe a plébános atya a tanácstermet (régebben kápolna, ill. oratórium volt), ahol a Szilágyi János által festett, az 1948-ban készült falfreskók már igen rossz állapotban voltak. A munkát Rádi Ferenc restaurátor-festőművész végezte.

1987 nyarán „sok huzavona után megkezdődött az orgona nagyjavítása." – írja a Historia domusban István atya. A felújítás költsége: 354.000 Ft volt.

1987 novemberéről a háztörténet ezt írja: „A búcsú ünnepély, a helybéli kapucinus rend 300 éves budai letelepedésének megünneplésével volt összekapcsolva. Külön ünneplés volt tervbe véve ezen jubileummal kapcsolatban, de a jelenlegi körülmények miatt, így látszott a legjobbnak, hogy együtt, a búcsúval egybekötve, burkoltan, minden különösebb feltűnés nélkül ünnepeljük meg ezt a jubileumot."

1989 júniusában megszűnt az 1951-ben létrehozott Állami Egyházügyi Hivatal, és ettől az évtől kezdve a szerzetesrendek újra működhetnek Magyarországon. Rómából Magyarországra látogatott a kapucinus rend általános főnöke, aki újra visszaállítottnak nyilvánította és elindulónak mondta a kapucinus rendet. Sajnos úgy a kapucinus, mint a többi szerzetesrend is komoly gondokkal küszködött, hiszen tagjaik idősek voltak, a rendi utánpótlás csekély, a visszakapott épületek pedig többnyire elhanyagoltak, romosak.

1989-1992-ig a templom plébánosa: Ámon (Ágoston) Ottmár OFMCap

1990-ben a kapucinus rend visszakapta a templomot és a rendházat Budán.

1992-2003-ig a templom plébánosa: Pacsay (János) Fidél OFMCap

1994-ben a zárda épületét a Szent Benedek Általános Iskola és Gimnázium vette birtokába. 2011-ben elköltözött az iskola. Attól kezdve, bár történtek kísérletek az épület hasznosítására, sajnos üresen áll.

2001-ben A Kapucinus Rend vezetése elhatározta a magyar és a venetói rendtartomány ideiglenes egyesülését. „Az olasz kapucinusok nem elfoglalni jöttek a magyar rendházakat, hanem segíteni a magyar testvérek talpra állását, hogy e csodálatraméltó nagy múltú hazai Rend minél több magyar fiatalemberre támaszkodva nyerje vissza régi fényét. A magyarországi volt rendházak közül Budapesten, Tatán és Móron szeretnénk a szemináriumot újra indítani, Budán és Tatán az egyházi és társadalmi élet fellendítésében vannak tennivalók, míg Móron a befogadás és képzés történne. Sajnos pillanatnyilag nincs meg még az az érdeklődés Magyarországon, amely leghőbb vágyunk, ezért a magyar testvérekkel leginkább együttérző venetoi fiatalok segítségével munkálkodunk." (Ingegneri Leopoldo OFMCap, a kapucinus delegáció vezetője)

2002-ben felvetődött a plébánia felszámolásának terve. ***Halabuk József:*** „A plébánia felszámolásának megalapozatlan felvetése viszont egyértelműen a „történetiség" és a „maiság" elvének és gyakorlatának meg nem értését mutatta." Hála Istennek, és a plébánia léte mellett imával kiálló és tettekkel közbenjáró híveknek (elsősorban Dr. Brückner Hubának és Zsömböly Lukácsnak), ezt a felvetést határozottan elutasította Dr. Erdő Péter bíboros.

2002 karácsonyán, sok év kihagyás után, felújult templomunk régi szép hagyománya, a karácsonyi és a húsvéti misztériumjátékok előadása. Mivel a plébánia hívei, különösen a fiatalok sajnos kevesen vannak, a misztériumjátékok szereplői elsősorban fiatal lelkű, de középkorú felnőttek, a kapucinus templom és a Mátyás-templom volt és jelenlegi ministránsai, és a hozzájuk csatlakozó többi lelkes amatőr Farkass Péter rendező, szervező türelmes összefogásával. Az alábbi előadások mindig hozzátettek valamit az ünnepkörök mélyebb átéléséhez. 2002. Karácsonyi játék, 2003. Húsvét – Passió, 2003. Búcsú – Isten szegénykéje (misztériumjáték Szent Ferenc életéről), 2003. Karácsony – Betlehemes, Élővé tettél, 2004. Húsvét – Passió, 2004. Karácsony - Dickens: Karácsonyi ének, 2005. Húsvét - Nyírő József: A Megfeszített, 2005. Ősz (Déván) - Isten szegénykéje,

2005. Karácsony - És azon az éjszakán megszületett Jézus (Erdélyi pásztorjáték), 2006. Karácsony - Az Alsóvízvári csoda, 2009. Pünkösd – Isten szegénykéje (A ferences rend megalapításának 800 éves évfordulója alkalmából), 2009. Karácsony – Élővé tettél, 2011. Karácsony – Az Alsóvízvári csoda, 2013. Húsvét – Nyírő József: A Megfeszített, 2013. október – Isten szegénykéje (A felújított Mátyás-templom megáldása alkalmából), 2015. Húsvét – Passió a Paphegyen

2003-2007-ig a templom plébánosa: Demeneghi Alberto OFMCap

2004-ben megjelent a Budai Kapucinus első száma, melynek előzménye az Alsóvízivárosi Kurír volt. Ugyanebben az évben alakult meg az Aviánói Boldog Márk Budapesti Olasz Lelkészség is.

2005-ben, a felső udvarban épült fel a régi kis házak helyén az új rendházépület. A szép, boltozatos nagytermet is felújították, elsősorban a közösségi élet különböző alkalmainak ad helyet az Aviánói Márkról elnevezett terem.

2005. április 2-án elhunyt a ma már szentként tisztelt II. János Pál pápa. Templomunkban aznap este Dr. Erdő Péter imádkozta a hívőkkel együtt a rózsafüzért, majd szentmisét mutatott be, melynek keretében együtt imádkoztunk a nagybeteg pápáért. A bíboros úr távozása után néhány órával érkezett a hír a szentatya haláláról. A még együtt lévő Budai Barátok közösen imádkoztak a megnyitott templomban, ahová sokan az utcáról is betértek imádkozni a szentatya lelki üdvéért.

2005 októberében a Budai Barátok előadták Déván, Böjte Csaba „gyermekeinek", az Isten szegénykéje című, Szent Ferencről szóló misztériumjátékot. A darab előadása mellett a hívek és a kapucinus delegáció nagylelkű adományát is átadták.

2006. szeptember 2-án került sor Boldog Aviánói Márk szobrának felavatására a templom előtti tér rendezésével együtt. A szobor Fidél atya kezdeményezésére és kitartó munkájának eredményeként került templomunk elé. Fidél atya kitartóan hitt Avianói Márk szentségében és történelmi szerepének kiemelkedő fontosságában, ezért kezdeményezte, hogy tiszteletére szobrot állítsanak Budapesten.

Győrfi Sándor (1951) az Avianói Márk szobor alkotója Karcagon született, s ma is ott él és dolgozik, a városban saját bronzöntő műhelye van. 1969-ben elvégezte a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumot, 1978-ban a Képzőművészeti Főiskolát. Több mint ötven köztéri alkotást készített. Olyan személyiségeket formált bronzba, akik tevékenységükkel alakították, gazdagították a magyar történelmet. Tőle tudjuk, hogy még évekkel ezelőtt Fidél atya meglátta egy alkotását, és ennek alapján ragaszkodott hozzá, hogy református létére ő álmodhassa bronzba Aviánói Márkot.

2006-ban megkezdődött a templom külső felújítása. Első ütemben november végére tatarozták a tornyot.

2007-2010-ig a templom plébánosa: Ingegneri Lopoldo OFMCap

2007 őszén folytatódott a felújítás, egészen a kora téli fagyokig. Ekkor készült el a templom külső, két világosbarna árnyalatot használó festése, a teljes tetőzet új lécezése és cserepezése. Restaurátorok pótolták a homlokzaton álló Szent Erzsébet szobor, a kapuzat és a lábazat hiányzó, lekopott, letöredezett részeit.

2007. november 25-én, templombúcsunk alkalmából a külsőleg megújult templomot Udvardy György Esztergom-Budapesti segédpüspök szentelte meg.

2007 decemberében kibontották az évtizedekig befalazott Corvin téri kapuboltozatot, és a hiányzó kaput a másik kettővel megegyező kialakítá-

súval pótolták. A kapu első ünnepélyes megnyitása karácsonykor, az éjféli misén volt.

2008-ban a templom egyik közösségi szobájából kialakították a téli kápolnát. A magas fűtési költségek, és a hétköznapi szentmiséken résztvevő hívek kis létszáma indokolta ezt.

2009. július 11. Régen nem láttak templomunk ódon falai annyi hívőt, mint ahányan ekkor eljöttek, hogy a Böjte Csaba testvér által celebrált szentmisén részt vegyenek, és utána gondolatait meghallgassák. Még a földön is ültek! Felejthetetlen este volt!

2010. A plébánia helyiségeinek felújítását követően a Fő utca 30-as bejárat megszűnt, a 32. szám alatti kapu lett a bejárat a plébánia helyiségeibe. A régi bejárat „átjáró" helyisége rövid ideig a szentmise szolgálattevőinek öltözője volt, de a későbbiek folyamán bebizonyosodott, hogy ez a megoldás nem megfelelő, így visszatérhettek a szekrények és a ministránsok is a sekrestyébe. A sekrestye bútorainak egy részét felújították, de ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a nagyméretű, valószínűleg az oltárokkal egyidőben készült szekrények kidobása nem biztos, hogy megfelelő megoldás volt. Új cirkó fűtést kapott a templom, ezáltal a sekrestye is fűthetővé vált, helyet ad a kazánnak, és megszűnt a kijárata a faház felé. Régi funkciója megőrzése mellett, a kapucinus közösség imahelyévé is vált. Elkészült a templom régi, életveszélyessé vált elektromos hálózatának felújítása, ezáltal a templom belső világítása teljesen átalakult. A korábbinál kétségtelenül korszerűbb, energiatakarékosabb megoldás azonban nem minden részletében praktikus, figyelmen kívül hagyták a világítás esztétikai funkcióit. Megszűnt a két ambós megoldás, a lecke oldalit eltávolították a szentélyből. Praktikussága miatt a régi megoldást még ma is többen jobbnak tartják. Ami pótolhatatlan: A Szent Ferenc, és Szent Antal oltárok előtti térdeplő levágása, ami így használhatatlanná és balesetveszélyessé vált, valamint a Szentek termében álló hatalmas, több részletben kihúzható ebédlőasztal.

2010–2012-ig a templom plébánosa: Szpisják Péter Pál OFMCap

2011 Húsvétjára az evangélium oldali régi ambót a ma is látható új, faragott váltotta fel.

2012-ben további változások történtek. Fallal elválasztották egymástól a rendházat és a templomot. A plébánia néhány helyiséget elveszített, és a lépcsőház is a falon túlra került. Ezáltal a téli kápolna megszűnt, helyette a sekrestyében alakítottak ki kápolnát, a helyiségben pedig a plébánia irodája nyert elhelyezést. A földszinti udvari szobát két részre osztották, és a födémet áttörve egy meredek, keskeny lépcsőt építettek. Az emeleten nyert elhelyezést a konyha, és két közösségi helyiség. Ugyanerről a folyosóról nyílik a Szentek terme (volt oratórium), amelyet szintén felújítottak. A biztonság érdekében ráccsal zárták el a templomból az emeletre vezető folyosót. A belső sekrestye (virágozó) meredek lépcsőjét, mely korábban az egyetlen feljárat volt az emeletre, elbontották. A gondnokság javaslatára a lépcső elbontása után az emeleti folyosó alatt, új folyosót vájtak a földszinten, ami a rendház fölső udvarról nyíló lépcsőházáig vezet.

2012. november 7-10 között plébániánkon személyes püspöki vizitáció volt, melyet Székely János segédpüspök úr végezett. A vizitáció során a püspök úr megbérmálta a plébánia három magyar fiatalját és négy olasz testvérünket. A püspök úr a vizitációval kapcsolatban megjegyezte, hogy a kis létszámú plébániáknak, mint a miénk is van egy előnye: a családias hangulat, a családias lelkület. Hiszen - saját példája is igazolja -, a gyermekkorban szerzett élmények, a családias plébánián szerzett élmények, egy életre hatással vannak az emberre!

2012. decembertől a templom plébánosa: Tellan Sergio OFMCap

2016. szeptember végén nagy változások következnek be a budai kapucinus templom életében. Tellan Sergio és Szpisják Péter Pál atyát Mórra helyezték, és Budára érkezik Crepaldi Agostino atya és Faccioli Marco atya. Az olasz közösséget továbbra is Marchiori Andrea atya vezeti.

Irodalom:
- Budai Kapucinus 2004-2016
- Emlékkönyv a budai kapucinusrendi zárda és plébánia-templom renoválásának alkalmából. Szerk. P. Veremund OFMCap. Bp, 1927.
- Dr. Halabuk József: Diktatúrák árnyékában (1944-1989). A Szent Anna templom és a budai víziváros katolikus egyházai. Budapest-Felsővízivárosi Szent Anna Plébánia, 2005.
- Sisa József: Szent Erzsébet (kapucinus) plébániatemplom. A Szent Anna templom és a budai víziváros katolikus egyházai. Budapest-Felsővízivárosi Szent Anna Plébánia, 2005.
- Tallós Ödön József: A Budapest-Alsóvízivárosi plébánia. Budapest, 1989.

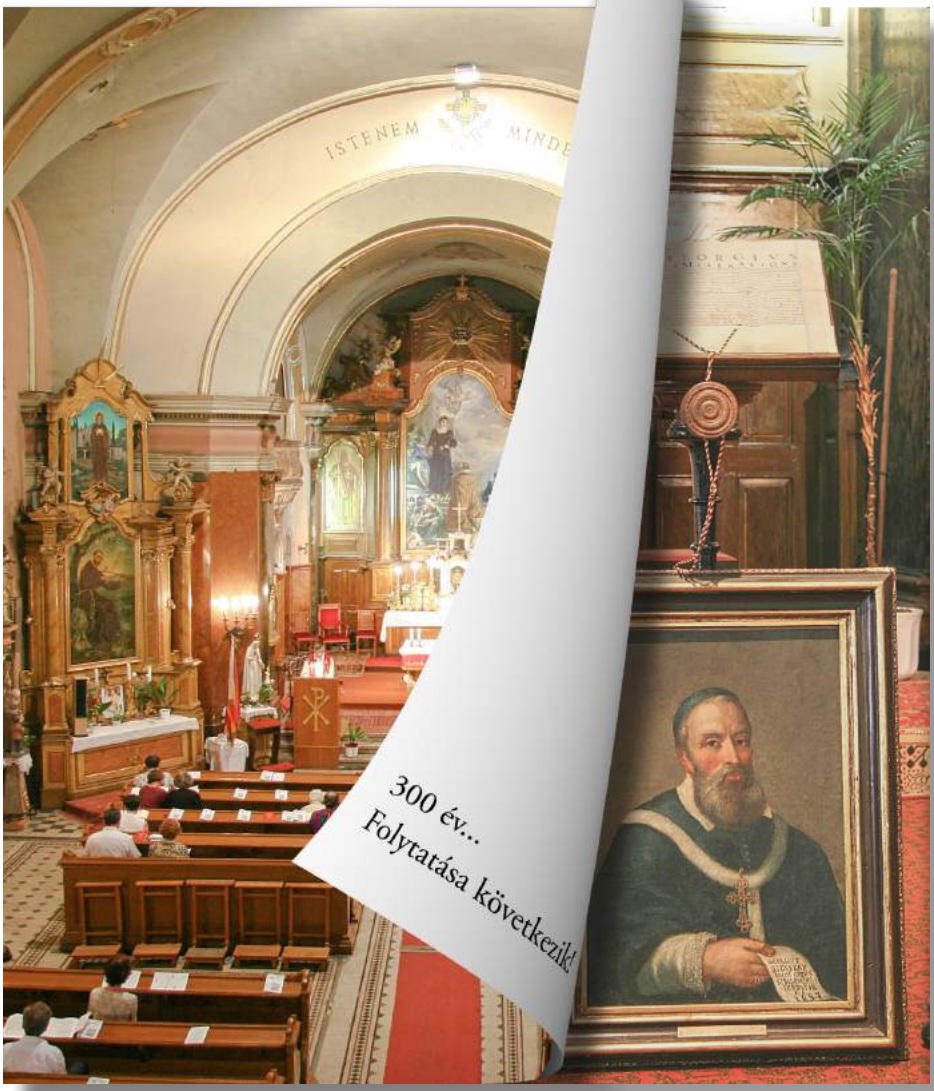

Budai Kapucinus
Felelős kiadó: P. Sergio Tellan kormányzó
Szerkesztőség: 1011 Bp., Fő u. 32. T: 201-4725, e-mail: kopcsay@freemail.hu
Szerkesztők: Farkass Péter, Kopcsay Ágnes, Paulini Levente
„Amit teszünk csak egy csepp a tengerben, e nélkül a csepp nélkül azonban sekélyebb volna a tenger."